

**«МАРШ (СТРАХОВЫЕ
БРОКЕРЫ)»
ЖАУАПКЕРШІЛІГІ
ШЕКТЕУЛІ СЕРІКТЕСТІГІ**

2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Жеке Қаржы Есептілігі және
Тәуелсіз Аудиторлар Есебі

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

Мазмұны

	Бет
2019 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІН ӨЗІРЛЕУ ЖӘНЕ БЕКІТУ ҮШІН ЖАУАПКЕРШІЛІК ТУРАЛЫ БАСШЫЛЫҚ МӘЛІМДЕМЕСІ	1
ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРЛАР ЕСЕБІ	2-4
2019 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІ:	
Пайда мен шығын және өзге жиынтық кіріс туралы жеке есеп	5
Қаржы жағдайы туралы жеке есеп	6
Қатысушы капиталындағы өзгерістер туралы жеке есеп	7
Ақшалай қаражаттың қозғалысы туралы жеке есеп	8-9
Жеке қаржы есептілігіне ескертулер	10-34

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

**2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Жеке Қаржы Есептілігін Өзірлеу және Бекіту үшін Жауапкершілік туралы Басшылық
Мәлімдемесі**

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігінің (бұдан әрі «Компания») басшылығы 2019 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның жеке қаржылық жағдайын, сонымен қатар көрсетілген күні аяқталған жыл іші оның қызметінің жеке нәтижелерін, ақшалай қаражаттың қозғалысы мен капиталдағы өзгерістерін шынайы көрсететін Компанияның жеке қаржы есептілігін Халықаралық қаржы есептілігі стандарттарына (ХҚЕС) сәйкес дайындауға жауапты.

Жеке қаржы есептілікті дайындау барысында басшылық:

- есеп саясатының қағидаларын дұрыс таңдауды қамтамасыз ету және олардың ретті қолданылуы үшін;
- ақпараттың, соның ішінде есеп саясаты туралы деректердің мұндай ақпараттың орындылығын, анықтылығын, салыстырмалылығын және түсініктілігін қамтамасыз ететін нысанда ұсынылуы үшін;
- есептілікті пайдаланушыларға кейбір мәмілелер, сондай-ақ өзге де оқиғалар немесе шарттар Компанияның жеке қаржылық жағдайы мен қызметінің жеке қаржылық нәтижелеріне қандай әсер ететінін түсіну үшін ХҚЕС талаптарын орындау жеткіліксіз болған жағдайларда қосымша ақпаратты ашу үшін;
- Компанияның өз қызметін келешекте жалғастыру қабілетін бағалау үшін жауапты.

Сонымен қатар басшылық:

- Компанияның бүкіл бөлімшелерінде тиімді әрі сенімді ішкі бақылау жүйесін әзірлеу, енгізу және қолдау үшін;
- Компания мәмілелерін ашуға және түсіндіруге мүмкіндік беретін нысанда есеп жүргізу, сондай-ақ кез келген күндегі жағдай бойынша Компанияның жеке қаржылық жағдайы туралы ақпаратты анық беру және Компанияның жеке қаржылық есептілігінің ХҚЕС сәйкес болуын қамтамасыз ету үшін;
- бухгалтерлік есептің Қазақстан Республикасының заңнамасына және ХҚЕС сәйкес жүргізілуі үшін;
- Компания активтерінің сақталуын қамтамасыз ету мақсатында барлық орынды шараларды қолдану үшін;
- қаржылық және өзге де асыра пайдалану фактілерін анықтау және болдырмау үшін жауапты.

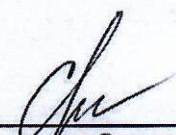
Компанияның 2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші жеке қаржылық есептілігін басшылық 2020 жылғы 21 сәуірде бекітті.

Басшылық атынан:

Андрей Комарковский
Бас басқарушы
2020 жылғы 21 сәуір
Қазақстан, Алматы қаласы

Евгения Склярова
Бас бухгалтер

2020 жылғы 21 сәуір
Қазақстан, Алматы қаласы

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРЛАР ЕСЕБІ

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі шектеулі серіктестігінің Қатысушысына және Басшылығына:

Пікір

Біз 2019 жылғы 31 желтоқсандағы қаржы жағдайы туралы жеке есептен, осы күні аяқталған жыл іші пайда мен шығын және өзге жиынтық кіріс туралы, қатысушы капиталындағы өзгерістер туралы және ақшалай қаражаттың қозғалысы туралы жеке есептерінен, сонымен қатар жеке қаржы есептілігіне қатысты ескертулерден, соның ішінде есеп саясатының негізгі қағидаларына қысқаша шолудан тұратын «Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі шектеулі серіктестігінің (бұдан әрі «Компания» деп аталады) қоса берілген жеке қаржы есептілігіне аудит жүргіздік.

Біздің пікірімізше, қоса берілген жеке қаржы есептілігі Халықаралық қаржы есептілігінің стандарттарына («ХҚЕС») және Компанияның бекітілген есеп саясатына сәйкес 2019 жылғы 31 желтоқсандағы ахуал бойынша Компанияның қаржы жағдайын, сонымен қатар осы күні аяқталған жылдағы қаржы нәтижелері мен ақшалай қаражат қозғалысын барлық маңызды аспектілерде шынайы көрсетеді.

Пікір білдіру негізі

Біз аудитті Халықаралық аудит стандарттарына (ХАС) сәйкес жүргіздік. Бұл стандарттарға сәйкес біздің міндеттеріміз есебіміздің «Жеке қаржы есептіліктің аудиті үшін аудитордың жауапкершілігі» бөлімінде көрсетілген. Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық әдеп стандарттары бойынша кеңестің Кәсіби бухгалтерлердің әдеп кодексіне сәйкес және Қазақстан Республикасында қаржылық есептіліктің аудитіне қолданылатын әдеп талаптарына сәйкес Компанияға қатысты тәуелсізбіз. Сонымен қатар, біз осы талаптармен және Кодекспен белгіленген өзге де әдеп міндеттемелерін орындадық. Біздің пікірімізше, біз пікір білдіру үшін жеткілікті әрі тиісті аудиторлық дәлелдеме алдық.

Маңызды жағдайлар

Жеке қаржы есептілігіне 2-ескертпеде көрсетілгендей, Компания сондай-ақ шоғырландырылған қаржы есептілігін дайындайды. Осы жеке қаржы есептілігі Компания басшылығы 2020 жылғы 21 сәуірде бекіткен шоғырландырылған қаржы есептілігімен бірге қарастырылуы тиіс.

Басшылықтың және корпоративтік басқару үшін жауапты тұлғалардың жеке қаржылық есептілік үшін жауапкершілігі

Компания басшылығы жеке қаржы есептілікті дайындауға және оның ХҚЕС сәйкес шынайы ұсынылуына, сонымен қатар басшылықтың пікірінше алаяқтық немесе қателесуден болатын айтарлықтай бұрмалаушылықтары болмайтын жеке қаржы есептілігін дайындауға қажет болатын ішкі бақылау жүйесіне жауапты.

Жеке қаржы есептілігін дайындау барысында басшылық Компанияның үздіксіз қызметті жалғастыру қабілетін бағалауға, қызмет үздіксіздігіне байланысты деректерді тиісті жағдайларда ашып көрсетуге және қызмет үздіксіздігі жорамалы негізінде есептілікті дайындауға жауапты, алайда басшылық Компанияны таратуға, оның қызметін тоқтатуға ниеттенген жағдайларды, немесе басшылықтың Компанияны таратуға немесе қызметін тоқтатуға баламасы болмаған жағдайларды қоспағанда.

Корпоративтік басқару үшін жауапты тұлғалар Компанияның жеке қаржы есептілігін дайындауын бақылауға жауапты.

Жеке қаржы есептіліктің аудиті үшін аудитор жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз ықылассыз әрекеттер немесе қателесу салдарынан жеке қаржы есептілікте елеулі бұрмалаушылықтардың жоқтығына орынды сенімділік алу және біздің пікірімізді қосатын аудиторлық есеп шығару болып табылады. Орынды сенімділік – сенімділіктің жоғары дәрежесі, бірақ ол ХАС сәйкес жүргізілген аудит барысында мүмкін елеулі бұрмалаушылықтардың анықталуына кепілдік бермейді.

Бұрмалаушылықтар ықылассыз әрекеттердің немесе қателесудің нәтижесі болуы мүмкін және егер олардың жеке қаржы есептілік негізінде қабылданатын қолданушылардың экономикалық шешімдеріне жекеше немесе бірлесіп әсер ете алатыны негізді түрде болжанса, елеулі болып есептеледі.

ХАС сәйкес жүргізілетін аудит аясында біз кәсіби пайымдау қолданамыз және бүкіл аудит барысында кәсіби күмәншілдік сақтаймыз. Бұған қоса, біз:

- ықылассыз әрекеттер немесе қателесу салдарынан жеке қаржы есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелдерін анықтаймыз және бағалаймыз; осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық рәсімдерді әзірлейміз және жүргіземіз; біздің пікірімізді білдіру үшін жеткілікті және тиісті аудиторлық дәлелдерді аламыз. Ықылассыз әрекеттер салдарынан елеулі бұрмаланудың табылмау тәуекелі қателесу салдарынан болатын елеулі бұрмаланудың табылмау тәуекелінен жоғары, себебі ықылассыз әрекеттерге сөз байласу, жалғандық, әдейі қалдырып кету, ақпаратты бұрмалап ұсыну немесе қолданыстағы ішкі бақылау жүйесін айналып өту арқылы әрекеттер жасау кіруі мүмкін;
- жағдайларға сәйкес аудиторлық рәсімдер әзірлеу мақсатында аудит үшін маңызды ішкі бақылауларды зерделейміз, бірақ Компанияның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі жайында пікір білдіру мақсатында емес;
- қолданылатын есеп саясатының тиісті сипатын және бухгалтерлік бағалаулардың негізділігін, сондай-ақ басшылық дайындаған ақпараттың тиісті ашылуын бағалаймыз;
- басшылықтың қызмет үздіксіздігі туралы жорамалды қолдануының заңдылығы туралы тұжырым жасаймыз, ал алынған аудиторлық дәлелдемелер негізінде – Компанияның үздіксіз қызмет жалғастыра алатынына елеулі күдік тудырта алатын оқиғаларға немесе жағдайларға байланысты елеулі белгісіздіктің бар немесе жоқ екендігі жайлы тұжырым жасаймыз. Егер біз елеулі белгісіздіктің бар екені туралы тұжырымға келсек, біз аудиторлық есебімізде қаржылық есептіліктегі тиісті ақпарат ашуға назар аудартуымыз керек, немесе ақпарат тиісті түрде ашылмаған болса, пікірімізді модификациялаймыз. Біздің тұжырымдарымыз аудиторлық есептің күніне дейін алынған аудиторлық дәлелдерге негізделеді. Алайда, келешек оқиғалар немесе жағдайлар Компанияның үздіксіз қызметті жалғастыру қабілеттігінен айырылуына әкелуі мүмкін;
- жеке қаржы есептіліктің жалпы ұсынылуын, оның құрылымын және мазмұнын, соның ішінде ақпараттың ашылуын, сондай-ақ оның негізі болатын операциялар мен оқиғалардың шынайы көрсетілуінің қамтамасыз етілуін бағалаймыз.

Біз корпоративтік басқаруға жауапты тұлғаларды аудиттің жоспарланған көлемі мен мерзімдері туралы, сонымен қатар аудит барысында анықталған елеулі мәселелер, соның ішінде ішкі бақылау жүйесінің елеулі кемшіліктері туралы хабардар етеміз.

Нұрлан Бекенов
«Делойт» ЖШС
Бас директоры
Қазақстан Республикасының
Қаржы министрлігі
2006 жылғы 13 қыркүйекте берген
Қазақстан Республикасында
аудит қызметін жүзеге асыруға арналған
мемлекеттік лицензия
№ 0000015, сериясы МФЮ-2

Жәңгір Жылысбаев
Жоба жетекшісі
Білікті аудитор
Қазақстан Республикасы
2012 жылғы 22 қарашадағы
№ МФ-0000116
аудитордың біліктілік куәлігі

2020 жылғы 21 сәуір
Қазақстан, Алматы қаласы

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Пайда мен Шығын және Өзге Жиынтық Кіріс туралы Жеке Есеп
(мың Қазақстандық теңгемен)

	Ескер- тулер	2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Брокерлік және кеңес беру қызметтері бойынша комиссиялық кірістер	14	951,495	
Өзге кірістер	14	13,615	1,075,646
Кірістер жиыны		965,110	1,075,646
Жалпы және әкімшілік шығыстар, соның ішінде:	4, 14	(529,284)	(449,772)
Еңбекақы бойынша шығыстар және іссапар шығыстары	4, 14	(345,706)	(285,362)
Бас компанияның басқару қызметтері үшін төленетін комиссия	4, 14	(71,318)	(66,415)
Кәсіби қызметтер	4	(44,015)	(33,983)
Жалдау бойынша шығыстар	4	(15,264)	(16,651)
Тозу және амортизация	4, 8, 9	(7,869)	(6,036)
Салықтар, табыс салығын қоспағанда	4	(602)	(13)
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервті қалпына келтіру/(қалыптастыру):	7	1,721	(1,584)
Шетел валютасымен жасалған операциялар бойынша таза пайда		6,351	43,452
		(521,212)	(407,904)
Шығыстар жиыны			
САЛЫҚ САЛУҒА ДЕЙІНГІ ПАЙДА		443,898	667,742
Табыс салығы бойынша шығыс	5	(131,598)	(147,023)
ТАЗА ПАЙДА		312,300	520,719
ЖИЫНТЫҚ КІРІС ЖИЫНЫ		312,300	520,719

Компания басшылығы атынан:

Андрей Комарковский
Бас басқарушы
 2020 жылғы 21 сәуір
 Қазақстан, Алматы қаласы

Евгения Склярова
Бас бухгалтер

2020 жылғы 21 сәуір
 Қазақстан, Алматы қаласы

10-34 беттердегі жеке қаржы есептілігіне қатысты ескертулер — осы жеке қаржы есептілігінің ажырамас бөлігі.

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

2019 жылғы 31 желтоқсандағы
Қаржы Жағдайы туралы Жеке Есеп
(мың Қазақстандық теңгемен)

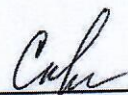
	Ескер- тулер	2019 жылғы 31 желтоқсан	2018 жылғы 31 желтоқсан
АКТИВТЕР			
АҒЫМДАҒЫ АКТИВТЕР:			
Ақшалай қаражат пен оның баламалары	6	524,284	369,613
Дебиторлық берешек	7, 14	88,295	423,233
Болашақ кезеңдердің шығындары		4,588	3,950
Ағымдағы табыс салығы бойынша активтер		22,836	10,453
Өзге салық активтері		8,193	92
Өзге активтер		957	7,709
		649,153	815,050
Ағымдағы активтер жиыны			
ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ АКТИВТЕР:			
Кейінге қалдырылған салық активтері	5	18,212	16,181
Негізгі құралдар	8	19,122	22,935
Материалдық емес активтер	8	1,542	1,762
Пайдалану құқығындағы актив	9	40,236	-
Еншілес ұйымға инвестиция		117	117
		79,229	40,995
Ұзақ мерзімді активтер жиыны		728,382	856,045
АКТИВТЕР ЖИЫНЫ			
ҚАТЫСУШЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ МЕН КАПИТАЛЫ			
АҒЫМДАҒЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР:			
Кредиторлық берешек	10, 14	80,867	2,181
Қысқа мерзімді жалдау міндеттемелері	9	15,124	-
Өзге міндеттемелер	11	92,333	84,519
		188,324	86,700
Ағымдағы міндеттемелер жиыны			
ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ МІНДЕТТЕМЕЛЕР: Ұзақ мерзімді жалдау бойынша міндеттемелер	9	25,758	-
Міндеттемелер жиыны		214,082	86,700
ҚАТЫСУШЫ КАПИТАЛЫ:			
Жарғылық капитал	12	202,000	10,000
Белінбеген пайда		312,300	759,345
		514,300	769,345
Қатысушы капиталының жиыны			
ҚАТЫСУШЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ МЕН КАПИТАЛЫНЫҢ ЖИЫНЫ		728,382	856,045

Компания басшылығы атынан:

Андрей Комарковский
Бас басқарушы

2020 жылғы 21 сәуір
Қазақстан, Алматы қаласы
10-34 беттердегі жеке қаржы есептілігіне қатысты ескертулер — осы жеке қаржы есептілігінің ажырамас бөлігі.

Евгения Склярова
Бас бухгалтер

2020 жылғы 21 сәуір
Қазақстан, Алматы қаласы

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Қатысушы Капиталындағы Өзгерістер туралы Жеке Есеп
(мың Қазақстандық теңгемен)

	Ескерту	Жарғылық капитал	Бөлінбеген пайда	Барлығы
2017 жылғы 31 желтоқсандағы ахуал бойынша		10,000	943,166	953,166
ХҚЕС (IFRS) 9 стандартын қолданудың әсері		-	(40)	(40)
ХҚЕС (IFRS) 9 стандартына сәйкес қайта есептелген бастапқы сальдо		10,000	943,126	953,126
Жиынтық кіріс жиыны		-	520,719	520,719
Төленген дивидендтер		-	(704,500)	(704,500)
2018 жылғы 31 желтоқсандағы ахуал бойынша		10,000	759,345	769,345
Жиынтық кіріс жиыны		-	312,300	312,300
Бөлінбеген пайдадан аудару	12	192,000	(192,000)	-
Төленген дивидендтер	12	-	(567,345)	(567,345)
2019 жылғы 31 желтоқсандағы ахуал бойынша		202,000	312,300	514,300

Компания басшылығы атынан:

Андрей Комарковский
Бас басқарушы
 2020 жылғы 21 сәуір
 Қазақстан, Алматы қаласы
 10-34 беттердегі жеке қаржы есептілігіне қатысты ескертулер — осы жеке қаржы есептілігінің ажырамас бөлігі.

Евгения Склярова
Бас бухгалтер
 2020 жылғы 21 сәуір
 Қазақстан, Алматы қаласы

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Ақшалай Қаражаттың Қозғалысы туралы Жеке Есеп (Жалғасы)
(мың Қазақстандық теңгемен)

	Ескер- тулер	2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚШАЛАЙ ҚАРАЖАТТЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ:			
Салық салуға дейінгі пайда		443,898	667,742
Мыналарға жасалған түзетулер:			
Тозу және амортизация	4, 8, 9	7,869	6,036
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервті (қалпына келтіру)/қалыптастыру	7	(1,721)	1,584
Шетел валютасымен жасалған операциялар бойынша таза пайда		(6,351)	-
Операциялық активтер мен міндеттемелер өзгергенге дейінгі операциялық қызметтен түскен ақшалай қаражат ағыны		443,695	675,362
Операциялық активтер мен міндеттемелердегі өзгерістер:			
Операциялық активтердің (көбеюі)/азаяуы:			
Дебиторлық берешек		341,533	(130,595)
Болашақ кезеңдердің шығыстары		(638)	(757)
Өзге салық активтері		(8,101)	2
Өзге активтер		6,752	(2,569)
Операциялық міндеттемелердің көбеюі/(азаяуы):			
Кредиторлық берешек		77,490	(38,949)
Өзге міндеттемелер		7,814	3,731
Салық салуға дейінгі операциялық қызметтен түскен ақшалай қаражат ағыны		868,545	506,225
Төленген табыс салығы		(146,012)	(154,786)
Салықты шегергендегі операциялық қызметтен түскен ақшалай қаражаттың таза ағыны		722,533	351,439
ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚШАЛАЙ ҚАРАЖАТТЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ:			
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатып алу	8	(2,653)	(11,030)
Инвестициялық қызметтен түскен ақшалай қаражаттың таза жылыстауы		(2,653)	(11,030)
ҚАРЖЫ ҚЫЗМЕТІНЕН ТҮСКЕН АҚШАЛАЙ ҚАРАЖАТТЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ:			
Төленген дивидендтер	12	(567,345)	(704,500)
Жалдау міндеттемелерін өтеу	9	(537)	-
Қаржылық қызметінен түскен ақшалай қаражаттың таза жылыстауы		(567,882)	(704,500)

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Ақшалай Қаражаттың Қозғалысы туралы Жеке Есеп (Жалғасы)
(мың Қазақстандық теңгемен)

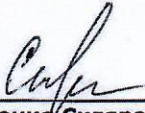
АҚШАЛАЙ ҚАРАЖАТ ПЕН ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫНЫҢ ТАЗА ҰЛҒАЮЫ/(АЗАЮЫ)	151,998	(364,091)
Шетел валютасы бағамы өзгерісінің ақшалай қаражат пен оның баламаларына әсері	2,673	(242)
АҚШАЛАЙ ҚАРАЖАТ ПЕН ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ, жылдың басында	6	369,613
АҚШАЛАЙ ҚАРАЖАТ ПЕН ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ, жылдың аяғында	6	524,284
		733,946
		369,613

Компания басшылығы атынан:

Андрей Комарковский
Бас басқарушы

2020 жылғы 21 сәуір
Қазақстан, Алматы қаласы

10-34 беттердегі жеке қаржы есептілігіне қатысты ескертулер — осы жеке қаржы есептілігінің ажырамас бөлігі.

Евгения Склярова
Бас бухгалтер

2020 жылғы 21 сәуір
Қазақстан, Алматы қаласы

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Жеке Қаржы Есептілігіне Ескертулер
(басқасы көрсетілмесе, мың Қазақстандық теңгемен)

1. Ұйым

«Марш (Страховые Брокеры)» ЖШС (бұдан әрі «Компания» деп аталады) — Қазақстан Республикасында 2000 жылғы наурызда тіркелген Жауапкершілігі шектеулі серіктестік. 2001 жылғы мамыр айында Компания қайта тіркеліп, «Марш» ЖШС атауын «Марш (Страховые Брокеры)» ЖШС атауына өзгертті. Компания қызметін Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі реттейді. Компания өз қызметін 2001 жылғы 26 желтоқсандағы № 3 лицензияға, Қазақстан Республикасының Әділет министрлігі 2001 жылғы 3 мамырда берген № 31698-1910-ТОО заңды тұлғаны мемлекеттік қайта тіркеу туралы куәлікке сәйкес жүзеге асырады. Компанияның негізгі қызметі — қазақстандық және халықаралық компанияларға сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша брокерлік қызметтер көрсету.

Компания «Марш» (Risk Consulting) ЖШС-нің бас компаниясы, ол жеке қаржылық есептілігіне енбеген.

Атауы	Қызметін жүргізетін ел	Қатысу пайызы/дауыс берушілер пайызы (%)		Қызмет түрі
		2019 жыл	2018 жыл	
«Марш (Риск Консалтинг)» ЖШС	Қазақстан	99.9 %	99.9 %	Тәуекелдерді басқару бойынша консалтингтік қызметтер

2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсанындағы ахуал бойынша «Марш (Риск Консалтинг)» ЖШС-тың жарғылық капиталының 0,1 %-ы «Марш энд МакЛеннан Компаниз Сервисез Б.В.» (Нидерланд) компаниясына тиесілі болған.

«Марш (Риск Консалтинг)» ЖШС 2008 жылғы 9 маусымда Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестік түрінде құрылды. «Марш (Риск Консалтинг)» ЖШС-тың негізгі қызметі — тәуекелдерді басқару бойынша сараптамалық және консалтингтік қызметтер көрсету.

2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсанындағы ахуал бойынша Компания Нидерландта тіркелген «Марш энд МакЛеннан Компаниз Сервисез Б.В.» компаниясына тиесілі болған. 2015 жылғы 19 ақпанда «Марш (Иншуранс Сервисез) Лтд» компаниясының алдыңғы қатысушысы Компаниядағы өз үлесін табыстап, нәтижесінде «Марш энд МакЛеннан Компаниз Сервисез Б.В.» (бұдан әрі «Бас компания» деп аталады) Компанияның жалғыз иесіне айналды.

Әдеттегі қызметі барысында Компания Marsh Group компанияларымен операциялар жасайды. Мұндай операцияларға брокерлік қызметтер, Бас компанияның басқаруы бойынша қызметтер және кеңес беру қызметтері кіреді (және онымен шектелмейді). 2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсанындағы ахуал бойынша Marsh Group компанияларының дебиторлық берешегі Компания активтерінің жалпы сомасының тиісінше 44.61 % және 93.6 % құрады. 2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдардың Marsh Group қызметтері үшін есептелген брокерлік қызметтер бойынша комиссиялық табыстары брокерлік қызметтер бойынша жалпы комиссиялық табыстың тиісінше 74.2% және 69.51% құрады. Сондықтан Marsh Group компаниясына қатысты активтер мен брокерлік қызметтер бойынша комиссиялық табыстың шоғырлануы бар. Байланысты тараптармен жасалған операциялар бойынша ақпарат 14-ескертуде ашып көрсетілген.

Компанияның тіркелген кеңсесі мына мекенжайда орналасқан: 050020, Қазақстан Республикасы, Алматы қ., Митин көш., 17.

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші Жеке Қаржы Есептілігіне Ескертулер (Жалғасы) (басқасы көрсетілмесе, мың Қазақстандық теңгемен)

2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсанындағы ахуал бойынша Компания қызметкерлерінің саны 17 және 16 адамды құрады.

Осы жеке қаржы есептілігін Компания басшылығы 2020 жылғы 21 сәуірде басып шығаруға бекітті.

2. Есеп саясатының негізгі принциптері

Сәйкестік туралы мәлімдеме

Осы жеке қаржы есептілігі Халықаралық қаржы есептілігінің стандарттарына («ХҚЕС») сәйкес әзірленген.

Бұл жеке қаржылық есептілікке Бас компания «Марш (Страховые Брокеры)» ЖШС-нің есептері жатады. Еншілес ұйым осы жеке қаржылық есептілікте шоғырландырылмайды. Еншілес ұйымға салынған инвестиция өзіндік құны бойынша жүзеге асырылды. Осы жекелеген қаржылық есептілік 2020 жылдың 21 сәуірінде Қоғам басшылығымен шығаруға бекітілген шоғырландырылған қаржылық есептілікпен бірге оқылуы керек.

ҚЕХС сәйкес шоғырландырылған қаржылық есептілікті Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес тіркелген компания «Марш (Страховые Брокеры)» ЖШС жалпыға пайдалану үшін шығарылды. Шоғырландырылған қаржылық есептілік тіркелген мекені: «Марш (Страховые Брокеры)» ЖШС 050020, ст. Митина, 17, Қазақстан Республикасы, Алматы қ.

Осы жеке қаржы есептілігі, басқасы көрсетілмесе, мың қазақстандық теңгемен (мың теңге) көрсетілген. Осы жеке қаржы есептілігі тарихи құны бойынша есеп принциптеріне сәйкес әзірленген.

Тарихи құны әдетте тауарлар мен қызметтерге айырбас ретінде берілген сыйақының әділ құны негізінде анықталады.

Әділ құн бағалау күніне нарық қатысушылары арасындағы кәдімгі мәміле кезінде активті сатуға алынған немесе міндеттемені беру үшін төленген бағаны білдіреді, егер бұл баға тікелей бақыланатын болса немесе басқа бағалау әдісін қолдана отырып есептелген болса. Активтің немесе міндеттеменің әділ құнын бағалау кезінде, егер нарыққа қатысушылар өлшеу күніне активті немесе міндеттемені бағалау кезінде осындай сипаттаманы ескеретін болса, актив активтің немесе міндеттеменің сипаттамаларын ескереді.

Сонымен қатар қаржы есептілігін әзірлеу мақсаттарында әділ құнды бағалау әділ құнның иерархиясы негізінде (1, 2 немесе 3-деңгей) жіктеледі. Деңгейлер әділ құнды нарықтық деректер негізінде тікелей анықтау мүмкіндігіне сәйкес келеді және жалпы әділ құнды бағалау кезінде қолданылған бастапқы деректердің маңыздылығын көрсетеді:

- 1 Деңгейдегі бастапқы деректер Компанияға бағалау күні қолжетімді болған, түзетуді қажет етпейтін белсенді нарықтардағы бірдей активтердің немесе міндеттемелердің баға белгіленімдері болып табылады;
- 2 Деңгейдегі бастапқы деректер 1 Деңгей үшін анықталған баға белгіленімдері емес, бірақ актив немесе міндеттеме үшін нарықта тікелей не жанама түрде бақыланатын баға белгіленімдері болып табылады; және
- 3 Деңгейдегі бастапқы деректер актив немесе міндеттеме бойынша бақыланбайтын бастапқы деректер болып табылады.

Қолданыстағы валюта

Осы жеке қаржы есептілігінің қолданыстағы валютасы қазақстандық теңге (теңге) болып саналады.

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Жеке Қаржы Есептілігіне Ескертулер (Жалғасы)
(басқасы көрсетілмесе, мың Қазақстандық теңгемен)

Үздіксіз қызмет принципі

Осы жеке қаржы есептілігі Компания болашақта өз қызметін жалғастырады деген есеппен жасалған.

Негізгі есеп саясаты төменде көрсетілген.

Еншілес компанияға инвестиция

Еншілес ұйым - бұл компания басқаратын серіктестік сияқты заңды тұлғаның құқығынсыз ұйым. Еншілес ұйымға салынған инвестиция құнсызданудан болған шығындардан кейінгі құны бойынша есептеледі.

Қаржы құралдары

Компания тиісті қаржы құралына қатысты шарт бойынша тарапы болғанда, қаржы активтері мен қаржы міндеттемелері Компанияның қаржы жағдайы туралы жеке есепте көрсетіледі. Компания есеп айырысқан күні қаржы активтерін және міндеттемелерін сатып алу мен іске асырудың тұрақты сипатын көрсетеді.

Қаржы активтері мен қаржы міндеттемелері бастапқыда әділ құны бойынша бағаланады. Қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерін (пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша көрсетілетін қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерінен басқа) сатып алуға немесе шығаруға тікелей байланысты транзакциялық шығындар бастапқы тану кезінде қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерінің әділ құнын тиісінше көбейтеді немесе азайтады. Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша көрсетілетін қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерін сатып алуға тікелей қатысты транзакциялық шығындар, пайда мен залал және жиынтық табыс туралы шоғырландырылған есепте тікелей танылады.

Қаржы активтері

Компанияның қаржы активтері тек ақшалай қаражат пен дебиторлық берешек түрінде берілген. Бұл қаржы активтері амортизацияланған құны бойынша бағаланады, өйткені олар шартта қарастырылған ақшалай қаражат ағындарын алуға арналған бизнес модельге сәйкес ұсталады, ал шарттық ақшалай қаражат ағындары тек негізгі сома мен пайыздар төлемдері болып табылады.

Компания қаржы активтерін тануды олар бойынша ақша ағынына шарттық құқықтары тоқтатылған немесе қаржы активін және тиісті тәуекелдер мен пайданы басқа тарапқа берген жағдайда ғана тоқтатады. Компания активке иелік етуден болған барлық негізгі тәуекелдер мен пайданы бермесе және сақтамаса, сондай-ақ берілген активті бақылауды жалғастырса, ол осы активте өз үлесін және тиісті сомаларды ықтимал төлеу бойынша онымен байланысты ықтимал міндеттемелерді көрсетуді жалғастырады. Компания берілген қаржы активіне иелік етуден болатын барлық дерлік тәуекелдер мен пайданы өзінде қалдырса, ол осы қаржы активін есепке алуды жалғастырады, ал табыстау кезінде алған қаражатты қамтамасыз етілген қарыз ретінде көрсетеді.

Қаржы активін толық есептен шығарғанда активтің баланстық құны мен алынған және алуға тиесілі сыйақы сомасының арасындағы айырма, сонымен қатар басқа да жиынтық пайдада танылған және капиталға жинақталған жиынтық пайда немесе залал пайдаға немесе залалға жатады. Қаржы активін тану толық тоқтатылмаса (мысалы, Компания берілген активтің бір бөлігін сатып алу құқығын өзінде қалдырған жағдайда) Компания жалғасатын қатысу шеңберінде активті тану жалғасатын бөлігі мен тану тоқтатылған бөлігі арасында, активтер берілетін күнгі осы бөліктердің әділ құнының салыстырмалы мәндерін басшылыққа ала отырып, осы қаржы активінің алдыңғы баланстық құнын бөледі. Есептен шығарылатын бөлікке бөлінген баланстық құн мен есептен шығарылатын бөліктен алынған сыйақы сомасы арасындағы айырма, сонымен қатар басқа да жиынтық табыста танылған кез келген жинақталған оған бөлінген пайда немесе залал, пайдаға немесе залалға жатады. Басқа да жиынтық табыста танылған табыстар немесе шығындар ұстап қалатын және есептен шығарылатын бөліктердің әділ құнына пропорционал үлестіріледі.

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

**2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Жеке Қаржы Есептілігіне Ескертулер (Жалғасы)**
(басқасы көрсетілмесе, мың Қазақстандық теңгемен)

Қаржы міндеттемелері

Компания қаржы міндеттемелерін олар өтелгенде, күші жойылғанда немесе олар бойынша талап ету мерзімі аяқталған жағдайда ғана тануды тоқтатады. Қолда бар қаржы міндеттемесі айтарлықтай ерекшеленетін жағдайларда сол кредитордың алдында басқа міндеттемеге алмастырылатын кезде немесе қолда бар міндеттеме талаптары айтарлықтай өзгеретін болса, мұндай алмастыру немесе өзгеру бастапқы міндеттемені есептен шығару және жаңа міндеттемені тану ретінде есепке алынады. Тануы тоқтатылатын қаржы міндеттемесінің баланстық құны және төленген немесе төлеуге тиесілі сыйақы арасындағы айырма пайдада немесе залалда танылады.

Ақшалай қаражат пен оның баламалары

Ақшалай қаражат пен оның баламалары үш айға дейінгі бастапқы өтеу мерзімі бар ағымдағы шоттардағы бос ақша қалдықтарын қамтиды.

Дебиторлық берешек

Дебиторлық берешек күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервті шегергендегі номиналды құны бойынша көрсетіледі. Топ өтеу құқығы төлеу мерзімдеріне ғана байланысты болып, шартсыз болғанда дебиторлық берешекті есепке алады.

Қаржы активтерінің құнсыздануы

Компания амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ақшалай қаражат пен дебиторлық берешек бойынша күтілетін кредиттік залалдар (бұдан әрі «ККЗ» деп аталады) резервін таниды. ККЗ мөлшері тиісті қаржы құралын алғашқы таныған сәттен бастап кредиттік тәуекел деңгейіндегі өзгерісті көрсету үшін әр есеп беру күнінде қайта қаралады. Дебиторлық берешек үшін Топ әр уақытта бүкіл мерзімнің ККЗ-сын таниды.

Осы қаржы активтері бойынша ККЗ борышкерлерге тән және жалпы экономикалық жағдайдың факторларын есепке ала отырып түзетілген Компанияның бұрын болған кредиттік залалдар тәжірибесіне негізделген бағалау резервтерінің матрицасы көмегімен, сонымен қатар есеп беру күніндегі ахуал бойынша жағдайлардың ағымдағы және болашақ бағыттарын бағалау, соның ішінде ақшаның уақытша құны (қолданылатын жерде) арқылы есептеледі. Компания барлық қаржы құралдары бойынша құнсызданудан болған пайданы немесе залалды баланстық құны залалдарды өтеуге арналған резервтер шоты арқылы тиісті түрде түзетілген пайда мен залал туралы есеп құрамында таниды.

Кредиттік құнсыздануды анықтау үшін Компания төмендегілерді есепке алады:

- борышкердің міндеттемелер бойынша, соның ішінде Топ алдындағы міндеттемелері бойынша толық көлемде төлем жасауы екіталай екенін көрсететін өзі әзірлеген немесе сыртқы көздерден алынған ақпарат;
- борышкер кредит берушілерге, соның ішінде Компанияға өз міндеттемелері бойынша дефолт жариялауы; немесе
- борышкердің банкротқа ұшырау не басқа қаржылық қайта ұйымдастырылу ықтималдығы.

Жоғарыда келтірілген талдауға қарамастан, Компания қаржы активінің мерзімі 90 күннен асып кеткенде дефолт болды деп есептейді.

Негізгі құралдар мен материалдық емес активтер

Негізгі құралдар мен материалдық емес активтер есептелген тозу мен амортизацияны шегергенде бастапқы құны бойынша есепке алынады.

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші Жеке Қаржы Есептілігіне Ескертулер (Жалғасы) (басқасы көрсетілмесе, мың Қазақстандық теңгемен)

Тозу мен амортизация активтерді пайдалы қолдану мерзімі ішінде есептен шығару мақсатында негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің бастапқы құны бойынша есептеледі. Тозу мен амортизация келесі орнатылған жыл сайынғы нормаларды қолданып, бірқалыпты есептен шығару әдісі негізінде есептеледі:

Компьютерлік жабдық	25–33 %
Жиһаз және басқа негізгі құралдар	7–33 %
Автокөлік	20 %
Материалдық емес активтер	10 %

Капиталдандыру талаптарына сәйкес келмесе, ағымдағы және күрделі жөндеу бойынша шығындар операциялық шығындармен бірге олардың орын алған кезеңінде пайда мен залал және басқа да жиынтық табыс туралы жеке есепте көрсетіледі.

Негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің баланстық құны олардың өтелетін құнынан асу-аспауы әр есеп беру күні бағаланады. Өтелетін құны — сату және оны пайдалану құндылығы бойынша шығындарды шегергенде әділ құнның ең үлкен мәні. Негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің баланстық құны олардың өтелетін құнынан асқан жағдайда, Компания негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің баланстық құнын олардың өтелетін құнына дейін азайтады, мұндай азайту тиісті кезеңде танылып, операциялық шығындарға қосылады. Құнсызданудан болған залал көрсетілгеннен кейін активтердің қайта есептелген баланстық құнын қалған пайдалы қолдану мерзімі ішінде біркелкі үлестіру мақсатында негізгі құралдар мен материалдық емес активтер бойынша тозу мен амортизация кейінгі кезеңдерде қалдық құнды (егер ондай болжанатын болса) шегере отырып түзетіледі.

Жалдау

Компания жалға алушы ретінде

Компания келісімшарттың тұтасымен немесе оның жекелеген құрамдас бөліктерімен оның жасалу кезеңінде жалдау болып табылатындығына баға береді. Компания активті пайдалану құқығы мен жалға алушы болып табылатын барлық жалдау шарттары бойынша жалдау міндеттемесі түрінде таниды, қысқа мерзімді жалдауды (12 айға немесе одан аз мерзімге жалдау ретінде айқындалады) және активтерді төмен құны бойынша жалдауды қоспағанда (мысалы, жалдау шарттары) жабдықтар, дербес компьютерлер, кеңсе жиһазы). Осы жалдау бойынша Компания жалдау төлемдерін жалдау мерзімі ішінде сызықтық негізде операциялық шығындар ретінде таниды, егер шығындарды бөлудің басқа әдісі уақыт өткен сайын жалданған активтерден экономикалық пайда бөлуге жақынырақ болмаса.

Тиісті жалдау міндеттемесі бастапқыда жалдау төлемдерінің ағымдағы құны бойынша бағаланады, жалдау төлемдері оның жалдау күнінде төленбеген жалдау көрсетілген мөлшерлеме бойынша шегерілген. Егер бұл мөлшерлемені анықтау мүмкін болмаса, Компания қосымша қарыз қаражаттарын тарту мөлшерлемесін қолданады.

Жалдау міндеттемесін өлшеуге кіретін жалдау төлемдеріне мыналар кіреді:

- дебиторлық берешек үшін кез келген ынталандыру төлемдерін есептемегенде, тіркелген жалдау төлемдері (айтарлықтай тіркелген төлемдерді қоса);
- Егер жалдау мерзімі жалдауды тоқтату мүмкіндігінің көрінісін көрсетсе, жалдауды тоқтатқаны үшін айыппұл төлеу.
- Жалгерлік міндеттеме қаржылық жағдай туралы есепте бөлек жол түрінде ұсынылған.

Жалдаудың басталу күнінен кейін жалдау міндеттемесі жалдау міндеттемесі бойынша сыйақы мөлшерінің баланстық құнын (тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып) ұлғайту және баланстық құнын төленген жалдау төлемдерінің сомасына азайту арқылы өлшенеді.

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

**2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Жеке Қаржы Есептілігіне Ескертулер (Жалғасы)**
(басқасы көрсетілмесе, мың Қазақстандық теңгемен)

Компания жалдау міндеттемелерін қайта бағалайды (және пайдалану құқығындағы тиісті активке тиісті түзетулер енгізеді):

- Жалдау мерзімі өзгерді немесе елеулі оқиға немесе өзгеріс сатып алу опционын бағалауды өзгертуге әкелген жағдайларда пайда болды, бұл жағдайда жалдау міндеттемесі қайта қаралған лизинг төлемдерін дисконттау арқылы қайта қарастырылған жалдау төлемдерін қайта есептеу арқылы қайта қаралады;
- Жалдау түрлендірілген және жалдаудың өзгеруі жеке жалдау ретінде ескерілмейді, бұл жағдайда жалдау міндеттемесі өзгертілген жалдау төлемдерінің мөлшерін дисконттау арқылы өзгертілген жалдау төлемдерінің мөлшерлемесін қолдана отырып, өзгертілген жалдау төлемдерінің мөлшерін дисконттау арқылы өзгертіледі.

Пайдалану құқығы түріндегі активтер тиісті жалдау міндеттемелерін бастапқы жалдау ақысын, жалдау төлемдері жалдау күшіне енген күнге дейін немесе алынған лизингтік төлемдер мен бастапқы тікелей шығындарды шегеріп тастауды қамтиды. Кейіннен олар жинақталған амортизация мен құнсызданудан болған шығындарды шегеріп тарихи құны бойынша бағаланады.

Пайдалану құқығы түріндегі активтер қаржылық жағдай туралы жеке есепте жеке жол түрінде ұсынылған.

Ұйым 36 (IAS) ХҚЕС-ты активті пайдалану құқығы түрінде құнсызданғанын анықтау үшін қолданады және жылжымайтын мүлік, үйлер мен жабдықтар саясатында сипатталғандай анықталған құнсызданудан болған шығындарды ескереді.

Салық салу

Пайдаға салынатын салық бойынша шығындар төлеуге есептелген ағымдағы салық пен кейінге қалдырылған салық қосындысы болып табылады.

Ағымдағы салық

Төлеуге есептелген ағымдағы салық сомасы бір жылдағы салық салынатын пайда мөлшерінен анықталады. Салық салынатын пайда салық салынатын немесе басқа есептік кезеңдерде салық салу мақсаттарында шегерілетін табыс немесе шығындар баптарының себебінен пайда мен залал және басқа да жиынтық табыс туралы жеке есепте көрсетілген пайдадан өзгешеленеді, сонымен қатар салық салынбайтын немесе салық салу мақсаттарында шегерілмейтін баптарды қамтымайды. Топтың ағымдағы салық бойынша міндеттемелері есептік кезең аяқталғанға дейін заңнамамен күшіне енгізілген салық салу мөлшерлемесін пайдаланып есептеледі.

Кейінге қалдырылған салық

Кейінге қалдырылған салық шоғырландырылған қаржы есептілігінде көрсетілген активтер мен міндеттемелердің баланстық құны және салық салынатын пайданы есептегенде қолданылатын салық есебінің тиісті деректері арасындағы уақытша айырмашылыққа қатысты танылады. Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері әдетте салық салынатын барлық уақытша айырмашылықтарды есепке алып көрсетіледі. Кейінге қалдырылған салық активтері болашақта салық салынатын пайда туындауының үлкен ықтималдығы жағдайында барлық шегерілетін мезгілдік айырмаларды есепке алып, осы мезгілдік айырмаларды пайдалану үшін көрсетіледі. Мезгілдік айырмалар гудвилге байланысты болса немесе салық салынатын пайдаға да, бухгалтерлік пайдаға да әсер етпейтін мәмілелер (бизнесті біріктіру жөніндегі мәмілелерден басқа) шеңберіндегі басқа активтер мен міндеттемелерді бастапқы тану салдарынан туындайтын болса, салық активтері мен міндеттемелері шоғырландырылған қаржы есептілігінде берілмейді.

Кейінге қалдырылған салық активтерінің баланстық құны әр есептік кезең соңында қайта қаралады және ол болашақта осы активтерді толық немесе ішінара пайдалануға жеткілікті салық салынатын пайданың туындау ықтималдығы бұдан әрі жоғары болмаған жағдайда азаяды.

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

**2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Жеке Қаржы Есептілігіне Ескертулер (Жалғасы)**
(басқасы көрсетілмесе, мың Қазақстандық теңгемен)

Кейінге қалдырылған пайдаға салынатын салық бойынша активтер мен міндеттемелер есеп беру күнінде заңнамамен бекітілген немесе бекітілді деуге болатын және салық активін жүзеге асыру немесе міндеттемелерді өтеу кезеңінде тиісінше күшінде болады деп саналатын салық салу мөлшерлемесі мен салық заңнамасын пайдалана отырып есептеледі. Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелерін бағалау есеп берілген күндегі ахуал бойынша Топтың активтер мен міндеттемелердің баланстық құнын өтеу және орнын толтыру әдістеріне қатысты болжамдарының салықтық салдарын көрсетеді.

Болашақ кезеңдердің табыстары

Брокерлік қызметтер көрсетілгенге дейін алынған сыйақы Компанияның қаржы жағдайы туралы жеке есебінде кейін сақтандыру шартының мерзімі ішінде қызмет көрсетілуіне қарай жүйелі және оңтайлы негізде пайда мен залалға жатқызылып, шарттық міндеттеме (келешек кезеңдердің табыстары) ретінде көрсетіледі.

Резервтер

Алдағы шығындардың резервтері Компанияның өткен оқиғалар салдарынан туындаған міндеттемелері (заңды немесе ұйғарынды) болған кезде және Компания бұл міндеттемелерді өтеуге тиіс болу ықтималдығы жоғары болғанда және мұндай міндеттемелердің мөлшерін жеткілікті дәрежеде дәл бағалау мүмкін болған жағдайда есепте көрсетіледі.

Резерв ретінде танылған сома осы міндеттемелерге тән тәуекелдер мен белгісіздіктерді есепке ала отырып, есеп беру күні анықталған міндеттемелерді өтеуге қажетті соманың ең жақсы бағасы болып табылады. Алдағы шығындардың резерв шамасы міндеттемелерді өтеу бойынша болжалды ақша ағындары негізінде есептелсе, онда алдағы шығындардың резерві осындай ақша ағындарының дисконтталған құны ретінде анықталады (егер уақыт бойынша ақша құны өзгеруінің әсері елеулі болса).

Міндеттемелерді өтеуге қажетті төлемдерді жартылай немесе толықтай үшінші тарап өтейді деп күтілсе, өтемді алуға толық сенімді болу шартымен және осы дебиторлық берешекті сенімді бағалау мүмкіндігі болған жағдайда тиісті дебиторлық берешек актив ретінде көрсетіледі.

Шартты міндеттемелер мен активтер

Шартты міндеттемелер қаржы жағдайы туралы жеке есепте танылмайды, бірақ оларды өтеу нәтижесіндегі қаражат жылыстауы екіталай болған жағдайларды қоспағанда, жеке қаржы есептілігінде мәлімдеме ашып көрсетіледі.

Шартты актив қаржы жағдайы туралы жеке есепте танылмайды, бірақ экономикалық пайда түсуінің мүмкіндігі жоғары болған кезде жеке қаржы есептілігінде мәлімдеме ашып көрсетіледі.

Жарғылық капитал

Жарғылық капитал бастапқы құны бойынша көрсетіледі.

Пайданы бөлу олар жарияланған кезеңде капиталдың азаюы ретінде танылады. Есеп беру күнінен кейін жарияланған пайданы бөлу Халықаралық бухгалтерлік есеп стандарты ХҚЕС (IAS) 10 «Есеп беру күнінен кейінгі оқиға» талаптарына сәйкес есеп беру күнінен кейінгі оқиға ретінде қарастырылады және олар туралы ақпарат тиісті түрде ашылады.

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Жеке Қаржы Есептілігіне Ескертулер (Жалғасы)
(басқасы көрсетілмесе, мың Қазақстандық теңгемен)

Зейнетақылық және жеңілдіктер бойынша басқа да міндеттемелер

Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес зейнетақы төлемдерінің белгілі бір пайызы зейнетақы қорына аудару үшін персоналдың жалпы төлемдерінен ұсталып қалады, бұл ретте еңбекақы бойынша шығындардың мұндай бөлігі қызметкерден ұсталып қалып, қызметкердің атынан зейнетақы қорына аударылады. Мұндай шығындар қызметкерлерге төленетін тиісті төлемдер жатқызылатын кезеңде танылады. Зейнетке шыққанда барлық зейнетақы төлемдерін қызметкер таңдаған зейнетақы қоры жүргізеді. Компанияда Қазақстан Республикасының зейнетақы жүйесіне қатысудан басқа зейнетақымен қамсыздандырудың қосымша үлгілері жоқ. Оған қоса Компанияда қызметкерге зейнетке шыққаннан кейін берілетін жеңілдіктер немесе есептеу қажет берілетін өзге елеулі жеңілдіктер жоқ.

Табыстарды тану

Брокерлік және кеңес беру қызметтері бойынша комиссиялық табыстар есептеу әдісі арқылы көрсетіледі. Басқа табыстар тиісті операциялар аяқталғаннан кейін немесе қызметтер көрсетілуіне қарай пайда мен залал және басқа да жиынтық табыс туралы жеке есепте көрсетіледі. Шығындар есептеу әдісі бойынша танылады.

Брокерлік қызметтерден түсетін комиссиялық табыс

Брокерлік қызметтерден түсетін комиссиялық табыс делдалдық қызметтерден түсетін комиссиялық төлем түріндегі сыйақы болып табылады. Комиссиялық сыйақы мөлшерлемесі әртүрлі болады және бірқатар факторға, соның ішінде ұсынылатын сақтандыру немесе қайта сақтандыру өтемінің түріне, таңдалған сақтандырушыға немесе қайта сақтандырушыға, сонымен қатар брокердің клиентпен келіссөздер жүргізу қабілетіне байланысты болады. Брокерлік келісімдердің көпшілігі үшін сақтандыру полисін орналастыруға әкелетін қызметтер орындалуы тиіс міндеттеменің бірі болып саналады.

«Байланысты келісімдерге» қатысты сыйақы олардың салыстырмалы әділ құны негізінде орындалатын жекелеген міндеттемелер арасында бөлінеді. Полисті орналастырудан түскен табыс әдетте полис күшіне енген күні Компания ұсынатын қызметтерді бақылау клиентке тапсырылғанда және клиент оны қабылдағанда танылады.

Басқа кірістер

Компания қызметкерлерді пул арқылы сақтандырудың жеке бағдарламасына қатысады. Пул - жеке сақтандыру тәуекелдерінің бір бөлігін қайта сақтандыруға мүмкіндік беретін құрал. Пулда орналастырылған сақтандыру шарттары оң нәтижелі болды, нәтижесінде 2019 жылы қатысушы компаниялар арасында төленген сақтандыру сыйлықақыларының мөлшеріне қарай оң айырма бөлінді, оның 11,809 мың теңге мөлшерін Компания анықтады.

Сондай-ақ, елдегі төтенше жағдайлар кезінде үзіліссіз байланысты қамтамасыз ету үшін Компания бас компаниядан екі спутниктік телефонды алды, олар басқа кірістер ретінде капиталдандырылды.

Шетел валютасымен жасалатын операциялар

Компанияның жеке қаржы есептілігі Топ жұмыс істейтін негізгі экономикалық орта валютасымен берілген. жеке қаржы есептілігін әзірлегенде Компанияның қолданыстағы валютасында көрсетілмеген ақша активтері мен міндеттемелері (шетел валюталары) есеп беру күніндегі тиісті спот бағамдар бойынша ауыстырылады. Қолданыстағы валютадан өзгеше валюталармен жасалатын операциялар мәміле жасалған күні басымдыққа ие айырбас бағамы бойынша есепке алынады. Осы мәмілелер нәтижесінде болған пайда мен залал шетел валютасымен жасалған операциялар бойынша таза пайдаға немесе залалға қосылады.

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Жеке Қаржы Есептілігіне Ескертулер (Жалғасы)
(басқасы көрсетілмесе, мың Қазақстандық теңгемен)

Айырбас бағамы

Төменде Компанияның жеке қаржы есептілігін әзірлегенде қолданған есеп беру күніндегі айырбас бағамы берілген:

	2019 жылғы 31 желтоқсан	2018 жылғы 31 желтоқсан
Теңге/АҚШ доллары	382.59	384.20
Теңге/Еуро	429.00	439.37
Теңге/Фунт стерлинг	503.41	488.13

3. Жаңа және қайта қаралған халықаралық қаржы есептілігінің стандарттарын (ХҚЕС) қолдану

Жеке қаржы есептілігіне әсер ететін стандарттар

Төменде берілген жаңа және қайта қаралған стандарттар мен түсіндірмелер алғаш рет ағымдағы кезеңде қолданылып, осы шоғырландырылған қаржы есептілігіндегі қаржы көрсеткіштеріне әсер етті.

- ХҚЕС 16 «Жалдау»;
- ХҚЕСТК 23 «Пайда салығын есептеу ережелеріне қатысты белгісіздік» ;
- ХҚЕС 9 түзетулер «Теріс өтеумен алдын ала төлеу ерекшеліктері»;
- ХҚЕС-ті жыл сайын жетілдіру, 2015–2017 жылдар аралығы.

ХҚЕС (IFRS) 16 «Жалдау» бастапқы қолдану әсері

Осы жылы Компания 16 Жалдау ХҚЕС-ті қолданды (ҚЕХСК 2016 жылдың қаңтарында шығарылған), ол 2019 жылдың 1 қаңтарынан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдерге жарамды.

ХҚЕС 16 жалдауды есепке алуға жаңа немесе өзгертілген талаптарды енгізеді. Стандарт қысқа мерзімді жалдау мен жалдау шарттарын қоспағанда, негізгі активтің құны төмен болып табылатын активтерді пайдалану құқығы мен жалдау міндеттемесі түрінде тануды талап ететін операциялық және қаржылық жалдау арасындағы айырмашылықты жою арқылы жалдауды есепке алуға айтарлықтай өзгерістер енгізеді. Жалға алушының есепке алуынан айырмашылығы, лизинг берушінің бухгалтерлік есебі іс жүзінде өзгеріссіз қалды. 16 ХҚЕС (IFRS) қабылдаудың Компанияның жеке қаржылық есебіне әсері төменде сипатталған.

2019 жылдың 1 қаңтары Компания үшін 16 ХҚЕС-ның бастапқы қолдану күні.

Жалдаудың жаңа анықтамасының әсері

Компания 16 ХҚЕС-ке көшу аясында ұсынылған практикалық шараның артықшылығын пайдаланды, бұл келісімшарттың өзін білдіретінін немесе жалдау шарттарын қамтитындығын қайтадан анықтауға мүмкіндік бермейді. Тиісінше, 2019 жылдың 1 қаңтарына дейін жасалған немесе өзгертілген жалдау анықтамасы, сәйкесінше 17 ХҚЕС (IAS) және 4 ХҚЕСТК (IFRIC) жалдау келісімшарты бойынша бұрынғыша қолданыла береді.

Жалдау анықтамасындағы өзгеріс ең алдымен бақылау ұғымына қатысты. 16 ҚЕХС (IFRS) жалдау және қызмет көрсету келісімшарттарының арасындағы айырмашылық клиенттің анықталған активті пайдалануды басқаратындығына негізделген. Бұл ХҚЕС (IAS) 17 және IAS ХҚЕСТК 4 «тәуекелдер мен пайдаларға» баса назар аударумен сәйкес келеді. Компания 16 ХҚЕС-тегі жалдау анықтамасын және оған қатысты басшылықты 2019 жылдың 1 қаңтарынан бұрын жасалған немесе өзгертілген барлық жалдау шарттарына қолданды. 16 ҚЕХС (IFRS) алғашқы қолданылуына дайындық барысында Компания енгізу жобасын жүзеге асырды.

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Жеке Қаржы Есептілігіне Ескертулер (Жалғасы)
(басқасы көрсетілмесе, мың Қазақстандық теңгемен)

Жалға алушылардың есебіне әсері

Операциялық жалдау: 16 ҚХЕС (IAS) 17 (IAS) ХҚЕС-қа сәйкес бұрын операциялық жалдау ретінде жіктелген жалдау бойынша есепке алу қағидаттарын өзгертті (баланста ескеріледі).

16 ҚХЕС (IFRS) барлық жалдау үшін қолданған кезде (төменде көрсетілгеннен басқа), Компания:

- а) Активті пайдалану құқығы және жалдау міндеттемесі түрінде қаржылық жағдай туралы жеке есепте таниды. Ауысу кезіндегі жалдау міндеттемелері бастапқы қолдану күнінде - 2019 жылдың 1 қаңтарында қосымша қарыз қаражатын тарту мөлшерлемесін пайдалана отырып дисконтталған жалдау төлемдерінің дисконтталған құны бойынша бағаланды. 16 ҚХЕС (IFRS) қолданылатын жалдау шарты 2019 жылдың 26 қарашасында жасалды. Осылайша, 2019 жылғы 1 желтоқсандағы жағдай бойынша Компания 41,419 мың теңге сомасындағы активтерді пайдалану құқығы түрінде және 41,419 мың теңге мөлшерінде жалдау міндеттемесімен таныды. Пайдалану құқығы түріндегі актив бастапқыда жалдау міндеттемелеріне сәйкес бастапқы құны бойынша танылды, өйткені Компания бұрын операциялық жалдау ретінде жіктелген келісімшарттарға жеңілдетілген тәсілді қолданды;
- б) Пайда немесе залал және басқа жиынтық кіріс туралы бөлек есепте амортизация мен амортизациялық шығыстар ретінде пайдалану құқығы түріндегі активтің амортизациясын және «Жалпы және әкімшілік шығыстар» бойынша жалдау міндеттемелері бойынша сыйақыларды таниды;
- в) Ақша қаражаттарының қозғалысы туралы жеке есепте негізгі бөлікті (қаржы қызметінде ұсынылған) және пайыздарды (операциялық қызметте көрсетілген) өтеуге бөлінген ақшаның жалпы сомасы бөледі.

ХҚЕС сәйкес активтерді құнсыздану үшін пайдалану құқығы түрінде бағалау 36 IAS Халықаралық стандартына сәйкес жүзеге асырылады.

Қаржылық жалдау: Қаржылық жалдау бойынша алынған 16 ХҚЕС (IAS) және 17 (IAS) ХҚЕС арасындағы негізгі айырмашылық жалға алушы жалға берушіге ұсынған қалдық құнының кепілдігін өлшеу болып табылады. 16 ҚХЕС сәйкес Компания жалдау міндеттемесі ретінде 17 IAS Халықаралық стандартына сәйкес кепілдеменің максималды сомасын емес, кепілдеменің қалдық құнына сәйкес төленуі тиіс соманы таниды. Бұл өзгеріс Компанияның жекелеген қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер еткен жоқ.

Жалға берушілердің жалдау есебіне әсері

ХҚЕС (IFRS) 16 лизинг берушінің жалдау шарттарын қалай есепке алатындығын айтарлықтай өзгертпейді. 16 ХҚЕС-қа сәйкес жалға беруші жалдауды операциялық немесе қаржылық ретінде жіктеуді жалғастырады және әр жалдауды бөлек алады. Алайда, 16 ХҚЕС (IFRS) ақпаратты ашып көрсетуге қойылатын талаптарды өзгертеді және кеңейтеді, атап айтқанда жалға беруші жалданған активтердегі қалдық қатысуымен байланысты тәуекелдерді қалай басқарады.

16 ХҚЕС сәйкес аралық жалға беруші негізгі жалдау мен қосалқы жалдауды екі бөлек келісімшарт ретінде қарастырады. Аралық лизинг беруші қосалқы жалдауды негізгі жалдаудан туындайтын пайдалану құқығы түрінде қаржылық немесе операциялық ретінде жіктейді (және 17 (IAS) ХҚЕС-ындағыдай базалық активке сілтеме жасамайды).

Бұл өзгеріс Компанияның жекелеген қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер еткен жоқ.

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Жеке Қаржы Есептілігіне Ескертулер (Жалғасы)
(басқасы көрсетілмесе, мың Қазақстандық теңгемен)

16 ХҚЕС-тын қолданудың әсері

2019 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша бағалау Компания 41,419 мың теңге мөлшерінде активті пайдалану құқығы түрінде және 41,419 мың теңге сомасында тиісті жалдау міндеттемесі түрінде танығанын көрсетеді. Пайда немесе залал және басқа жиынтық кіріс туралы бөлек есепте жалдау бойынша шығыстар «Жалпы және әкімшілік шығыстар» құрамында көрсетіледі. 2019 жылғы 1 желтоқсандағы қаржы жағдайы туралы жеке есепте танылған, жалдау бойынша міндеттемелерге қолданылатын жалға алушының қосымша қарызына мөлшерлеме 13.40% құрайды.

23 ҚХЕСТК «Табыс салығын есептеу ережелеріне қатысты белгісіздік»

ҚХЕСТК 23 салық салынатын салықты есептеу ережелеріне қатысты белгісіздік болған кезде бухгалтерлік салық жағдайын қалай анықтау керектігін түсіндіреді. Түсіндіру Компаниядан талап етеді:

- әр белгісіз салық жағдайын жеке-жеке немесе басқа белгісіз салық позицияларымен бірге бағалау керек пе;
- салық органының табыс салығы бойынша декларацияны ұсыну кезінде қолданған немесе пайдалануды ұсынған ұйымның салықтық емес режимімен келісетіндігінің жоғары деңгейінің бар-жоғы бағаланды;
- егер ықтималдығы жоғары болса, Компания өзінің салық жағдайын салық салу декларациясын беру кезінде пайдаланылған немесе жоспарланған салық тәртібіне сәйкес анықтайды;
- жоғары ықтималдық болмаса, Компания өзінің салықтық жағдайын анықтауда белгісіздік әсерін көрсетуі керек.

ҚХЕСТК мерзімінен бұрын қолдануға рұқсат етілген, 2020 жылдың 1 қаңтарында немесе одан кейін басталатын жылдық кезеңдерге қолданылады. Ұйымдар IFRIC ретроспективті түрде қолдана алады (егер мүмкін болса, соңғы ақпаратты пайдаланбай) немесе салыстырмалы ақпаратты қайта есептеместен өзгертілген ретроспективті әдісті қолдана алады.

Осы IFRIC қолдану Компанияның жеке қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер етпеді.

9 ХҚЕС «Ықтимал теріс компенсациясы бар мерзімінен бұрын өтеу шарттары» түзетулері

Түзетулер «негізделген қосымша қарау» терминін қолданудың жағымсыз салдарын жояды. Түзетулер шартты мерзімінен бұрын бұзған тарап шартты мерзімінен бұрын бұзған тарап шартты мерзімінен бұрын бұзылғаны үшін өтемақы алатын мерзімінен бұрын өтеу мүмкіндігі бар қаржы активі белгілі шарттарға сәйкес актив ретінде қарастырылуы мүмкін, келісім-шартта қарастырылған ақша сомасы тек негізгі сомаға төленетін төлемдер болып саналады борыш және қарыздың негізгі сомасының өтелмеген бөлігі бойынша сыйақы.

Сонымен қатар, ҚХЕСК міндеттемелерді тануды тоқтатпайтын жағдайларды өзгерту немесе қаржылық міндеттемелерді ауыстыру туралы есепті қарастырды және осы мәселе бойынша екі тармақты «Қорытынды жасау негізі» бөліміне енгізді. Осы мәтінде ХҚЕСК осындай жағдайларда бухгалтерлік есеп қаржылық активті өзгерту кезіндегідей болады деген қорытындыға келді. Егер жалпы қаржылық жағдай туралы есептік құн өзгерсе, бұл пайда немесе залал туралы жеке есепте дереу танылуға әкеледі.

Түзетулер ретроспективті түрде 2020 жылдың 1 қаңтарынан немесе одан кейін басталатын жылдық кезеңдерге қолданылады, мерзімінен бұрын қабылдауға рұқсат етіледі. Түзетулердің алғашқы қолданылу күніне байланысты 9-ХҚЕС (IFRS) алғашқы қолдану күніне арнайы өтпелі ережелер қолданылады.

Осы түзетулерді қолдану Компанияның жекелеген қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер еткен жоқ.

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

**2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Жеке Қаржы Есептілігіне Ескертулер (Жалғасы)**
(басқасы көрсетілмесе, мың Қазақстандық теңгемен)

2015-2017 жылдар кезеңіндегі жыл сайынғы ХҚЕС жетілдіру

ХҚЕС бойынша жыл сайынғы жетілдіру, 2015-2017 жж бірнеше стандарттарға түзетулер енгізеді:

3 ҚЕХС-қа (IFRS) енгізілген түзетулер компания бірлескен операция болып табылатын бизнесті бақылауға алған кезде, ұйым бірлескен операциялардағы бұрын болған қатысу үлестерін қайта бағалайтындығын түсіндіреді. 11 ҚЕХС-қа (IFRS) енгізілген түзетулер, ұйым бизнесті құрайтын бірлескен қызметке бірлескен бақылауды алған кезде, бірлескен операциялардағы бұрын болған қатысу үлестерін қайта бағаламайтындығын түсіндіреді.

12 ҚЕХС-қа (IAS) енгізілген түзетулер Компания бөлінетін және бөлінбеген пайдаға қолданылатын салық ставкасына қарамастан пайда мен залалдағы дивидендтердің салық салдарларын мойындауы керек екендігін түсіндіреді.

ҚЕХС (IAS) 23-ке енгізілген түзетулер, егер қандай-да бір несие байланысты активті мақсатты пайдалануға немесе сатуға дайын болғаннан кейін өтелмеген болса, онда жалпы мақсаттағы қарыз қаражаттары үшін капиталдандыру мөлшерлемесін есептеу кезінде мұндай қарыз қарыз қаражаттарына кіретіндігін түсіндіреді.

Барлық түзетулер жылдық кезеңдер үшін 2020 жылдың 1 қаңтарынан ерте басталады.

Осы түзетулерді қолдану Компанияның жекелеген қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер еткен жоқ.

Шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген ХҚЕС

Компания шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген келесі жаңа және қайта қаралған ҚЕХС қолданбаған:

- 1 ХҚЕС (IAS) және 8 (IAS) ХҚЕС-қа түзетулер, нақтылықты анықтау;
- ХҚЕС Тұжырымдамалық негізіне сілтемелер түзету.

1 ҚЕХС (IAS) және 8 (IAS) ХҚЕС-қа түзетулер «Нақтылықты анықтау»

Түзетулер негізгі анықтаманы өзгертпестен «маңыздылық» ұғымын түсінуді жеңілдетуге арналған.

Жаңартылған анықтаманың құрамына материалдық емес ақпараттармен бірге «ақпаратты жабу» түсінігі қосылды.

Пайдаланушылар үшін ақпараттың «маңыздылығы» шегі «әсер етуі мүмкін» деңгейден «әсер етуі мүмкін» деңгейіне дейін өсті.

8 «Есеп саясаты, бухгалтерлік есеп бағалауларындағы өзгерістер және қателер» IAS 8 ұсынылған маңыздылық анықтамасы 1 Қаржы есептілігін ұсыну IAS Халықаралық стандартына сілтемемен ауыстырылды. ҚХЕСК басқа стандарттар мен тұжырымдамалық негіздерге түзетулер енгізді, онда маңыздылық анықтамасына сілтемелер бар немесе осы терминді оны зерттеуді қамтамасыз ету үшін пайдаланады.

Түзетулер 2020 жылдың 1 қаңтарында немесе одан кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді және перспективалы түрде қолданылады. Ертерек пайдалануға рұқсат етілген. Компания басшылығы бұл түзетулерді қолдану Компанияның жеке қаржылық есептілігіне әсер етеді деп күтпейді.

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Жеке Қаржы Есептілігіне Ескертулер (Жалғасы)
(басқасы көрсетілмесе, мың Қазақстандық теңгемен)

ХҚЕС-тегі Тұжырымдамалық негіздерге түзетулер

2018 жылғы 29 наурызда жарияланғаннан кейін күшіне енген қайта қаралған Тұжырымдамалық шеңбермен бірге ХҚЕСК тұжырымдамалық негізге сілтемелерге түзетулер енгізді. Құжатта ХҚЕС (IFRS) 2, ХҚЕС (IFRS) 3, ХҚЕС (IFRS) 6, ХҚЕС (IFRS) 14, ХҚЕС (IAS) 1, ХҚЕС (IAS) 8, ХҚЕС (IAS) 34, ХҚЕС (IAS) 37, ХҚЕС (IAS) 38, КЕХСТК (IFRIC) 12, КЕХСТК (IFRIC) 19, КЕХСТК (IFRIC) 20, КЕХСТК (IFRIC) 22 и ПКР (SIC) 32 түзетулер бар.

Алайда, барлық түзетулер сілтемелер мен дәйексөздер туралы ережелерді қайта қаралған тұжырымдамалық негізге қатысты етіп жаңарта бермейді. Кейбір ережелер Концепцияның қай нұсқасына сілтеме жасайтынын көрсету үшін ғана жаңартылады (КЕХСТК 2001 жылы қабылданған КЕХСТК, КЕХСТК 2010 немесе жаңа редакцияланған 2018 тұжырымдамасы) немесе стандарттағы анықтамалардың жаңа анықтамалармен жаңартылмағандығын көрсету үшін, қайта қарастырылған Тұжырымдамалық негізде әзірленді.

Іс жүзінде жаңартулар енгізілген түзетулер мерзімінен бұрын қабылдауға рұқсат етілген, 2020 жылдың 1 қаңтарында немесе одан кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді.

Компания басшылығы болашақта ХҚЕС-ке басқа түзетулерді қолдану Компанияның жеке қаржылық есептілігіне әсер етеді деп күтпейді.

4. ЖАЛПЫ ЖӘНЕ ӘКІМШІЛІК ШЫҒЫСТАР

	2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Еңбекақы бойынша шығындар	329,928	273,467
Бас компанияның басқару қызметтері үшін төленетін комиссия	71,318	66,415
Кәсіби қызметтер	44,015	33,983
Жал бойынша шығындар	15,264	16,651
Іссапар шығындары	15,778	11,895
Көлік қызметтері	10,120	9,021
Тозу және амортизация	7,869	6,036
Мүлікті және жауапкершілікті сақтаңдыру	3,471	3,954
Оқуға және конференцияларға кететін шығындар	2,560	2,346
Байланысқа кететін шығындар	2,473	2,960
Коммуналдық қызметтер	2,378	2,249
Банк комиссиялары	1,694	1,508
Пошталық және курьерлік қызметтер	1,333	1,331
Пайыздық шығын	850	-
Өкілдік ету шығындары	748	853
Салықтар, пайдаға салынатын салықты қоспағанда	602	13
Басқасы	18,883	17,090
	529,284	449,772

5. Табыс салығы

Компания өз қызметін жүзеге асыратын Қазақстан Республикасының салық заңнамасы талаптарына (ХҚЕС-тен өзгешеленуі мүмкін) сәйкес орындалатын салық есебі деректерінің негізінде ағымдағы кезеңге салық бойынша есептеулер жасайды.

Шығындардың кейбір түрлері салық салу мақсаттары үшін ескерілмейтіндіктен, сондай-ақ салық салынбайтын табыс бар болғандықтан, Компанияда үнемі белгілі бір салық айырмасы болып тұрады.

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші Жеке Қаржы Есептілігіне Ескертулер (Жалғасы) (басқасы көрсетілмесе, мың Қазақстандық теңгемен)

Кейінге қалдырылған салық қаржы есептілігінің мақсаттарында анықталатын активтер мен міндеттемелердің ағымдағы құны және салық салу мақсаттарында анықталатын сома арасындағы мезгілдік айырмалардан болған таза салықтық әсерді көрсетеді. 2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсанындағы ахуал бойынша мезгілдік айырмалар негізінен табыс пен шығынды есептеудің түрлі әдістеріне, сондай-ақ кейбір активтердің есептік құнына байланысты.

2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсанындағы ахуал бойынша кейінге қалдырылған салық активтері төмендегілерді қамтыды:

	2019 жылғы 31 желтоқсан	2018 жылғы 31 желтоқсан
Есептелген шығындар	18,467	16,815
Пайдалану құқығындағы актив және жалдау бойынша міндеттемелер	129	-
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтер	(384)	(634)
Таза кейінге қалдырылған салық активтері	18,212	16,181

2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдардың салықтарды төлеу бойынша шығындары мен бухгалтерлік есеп бойынша табысы арасындағы қатынас төмендегідей болды:

	2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Салық салуға дейінгі пайда	443,898	667,742
20% белгіленген мөлшерлеме бойынша табыс салығы	88,780	133,548
Шегерілмейтін шығындар	42,818	13,475
Табыс салығы бойынша шығын	131,598	147,023

	2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Ағымдағы табыс салығы бойынша шығын	133,629	147,508
Кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша үнем	(2,031)	(485)
Табыс салығы бойынша шығын	131,598	147,023

Кейінге қалдырылған салық активтерінің қозғалысы:

	2019 жыл	2018 жыл
Жыл басындағы таза кейінге қалдырылған салық активтері	16,181	15,696
Пайдаға салынатын кейінге қалдырылған салық бойынша үнем	2,031	485
Жыл аяғындағы таза кейінге қалдырылған салық активтері	18,212	16,181

6. Ақшалай қаражат пен оның баламалары

	2019 жылғы 31 желтоқсан	2018 жылғы 31 желтоқсан
Банктегі ағымдағы шоттардағы ақша (теңге)	68,617	369,613
Банктегі ағымдағы шоттардағы ақша (шетел валютасы)	455,667	-
	524,284	369,613

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Жеке Қаржы Есептілігіне Ескертулер (Жалғасы)
(басқасы көрсетілмесе, мың Қазақстандық теңгемен)

7. Дебиторлық берешек

	2019 жылғы 31 желтоқсан	2018 жылғы 31 желтоқсан
Дебиторлық берешек	88,549	425,208
Күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервтер шегерілгенде	(254)	(1,975)
	88,295	423,233

Құнсыздануға арналған резерв бұрын болған дефолт тәжірибесі мен экономикалық жағдайдың болашақ перспективаларын есепке алып, бүкіл мерзімдегі ККЗ-ға тең сомамен бағаланады. Ағымдағы кезеңде бағалау әдістерінде қандай да бір өзгеріс болған жоқ. Бұрын болған тәжірибе клиенттердің әртүрлі сегменттері үшін залал модельдері арасында айтарлықтай өзгешелік көрсетпегендіктен, мерзімінен өткен күндерге негізделген залалға арналған резерв бұдан әрі әртүрлі сегменттер үшін өзгешеленбейді.

2019 жылғы 31 желтоқсандағы ахуал бойынша мерзімі 90 күннен артық кешіктірілген дебиторлық берешектің баланстық құны және күтілетін кредиттік залалға арналған тиісті резерв тиісінше 10,102 мың теңгені және 187 мың теңгені құрады.

2018 жылғы 31 желтоқсандағы ахуал бойынша мерзімі 90 күннен артық кешіктірілген дебиторлық берешектің баланстық құны және күтілетін кредиттік залалға арналған тиісті резерв тиісінше 36,268 мың теңгені және 1,609 мың теңгені құрады.

2019 жылғы 31 желтоқсандағы ахуал бойынша Марш Тобы компанияларының мерзімінен 90 күн және одан көп кешіктірілген дебиторлық берешегінің баланстық құны 9,412 мың теңгені құрады. Басшылық бұл сома толық төленеді деп санайды, себебі мұндай берешек тарих бойынша 6–12 ай ішінде төленеді.

2018 жылғы 31 желтоқсандағы ахуал бойынша Марш Тобы компанияларының мерзімінен 90 күн және одан көп кешіктірілген дебиторлық берешегінің баланстық құны 27,455 мың теңгені құрады. Басшылық бұл сома толық төленеді деп санайды, себебі мұндай берешек тарих бойынша 6–12 ай ішінде төленеді.

Құнсыздануға арналған резерв пен дебиторлық берешек бойынша күтілетін кредиттік залалға арналған резервтің қозғалысы туралы ақпарат төменде берілген:

	Дебиторлық берешек бойынша құнсыздануға арналған резерв
2018 жылғы 1 қаңтар	351
ХҚЕС (IFRS) 9 стандартын қолданудың әсері	40
ХҚЕС (IFRS) 9 стандартына сәйкес қайта есептелген бастапқы сальдо	391
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервті қалпына қалыптастыру	1,584
2018 жылғы 31 желтоқсан	1,975
Күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервтеді қайта құру	(1,721)
2019 жылғы 31 желтоқсан	254

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Жеке Қаржы Есептілігіне Ескертулер (Жалғасы)
(басқасы көрсетілмесе, мың Қазақстандық теңгемен)

8. Негізгі құралдар мен материалдық емес активтер

	Кеңсе жабдығы және компьютерлік жабдық	Автокөлік	Материалдық емес активтер	Барлығы
Бастапқы құны бойынша				
2017 жылғы 31 желтоқсан	32,948	22,103	2,202	57,253
Сатып алу	11,030	-	-	11,030
Есептен шығару	(8,025)	-	-	(8,025)
2018 жылғы 31 желтоқсан	35,953	22,103	2,202	60,258
Сатып алу	2,653	-	-	2,653
Есептен шығару	(548)	-	-	(548)
2019 жылғы 31 желтоқсан	38,058	22,103	2,202	62,363
Жинақталған тозу мен амортизация				
2017 жылғы 31 желтоқсан	25,432	11,898	220	37,550
Бір жылға есептелгені	3,335	2,481	220	6,036
Есептен шығару	(8,025)	-	-	(8,025)
2018 жылғы 31 желтоқсан	20,742	14,379	440	35,561
Бір жылға есептелгені	3,985	2,481	220	6,686
Есептен шығару	(548)	-	-	(548)
2019 жылғы 31 желтоқсан	24,179	16,860	660	41,699
Таза баланстық құн				
2018 жылғы 31 желтоқсан	15,211	7,724	1,762	24,697
2019 жылғы 31 желтоқсан	13,879	5,243	1,542	20,664

9. Пайдалану құқығындағы актив және міндеттемелер

Компанияның жалдау келісімшарты кеңсені жалға алуға жатады.

Құны	Кеңсе
2018 жылғы 31 желтоқсан	-
ХҚЕС (IFRS) 16 стандартын қолдану аясында пайдалану құқығындағы активтерді тану (Қосымша 3)	41,419
2019 жылғы 31 желтоқсан	41,419
Жинақталған амортизация	
2018 жылғы 31 желтоқсан	-
Бір жылға есептелгені	1,183
2019 жылғы 31 желтоқсан	1,183
Таза баланстық құн	
2018 жылғы 31 желтоқсан	-
2019 жылғы 31 желтоқсан	40,236

2019 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл іші жалдау міндеттемелері бойынша пайыздық шығындар 850 мың теңгені құрады. Берілген шығындар пайда мен шығын және өзге жиынтық кіріс туралы жеке есебінің жалпы және әкімшілік шығындардың құрамында қамтылған (Қосымша 5).

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Жеке Қаржы Есептілігіне Ескертулер (Жалғасы)
(басқасы көрсетілмесе, мың Қазақстандық теңгемен)

2019 жылдың 31 желтоқсанындағы ахуалы бойынша жалдау төлемдерінің таза ең төменгі келтірілген құнымен бірге, болашақ жалдау төлемдерінің ең төменгі сомасы төмендегі кестеде көрсетілген:

Жалдаудың ең төменгі төлемдері	
Бір жылға дейін	16,651
Бір жылдан үш жылға дейін	33,323
Барлық жалдаудың ең төменгі төлемдері	49,974
Жеңілдік әсерін шегергенде	(9,092)
Жалдау төлемдерінің таза ең төменгі келтірілген құны	40,882
Қысқа мерзімді бөлігін шегергенде	(15,124)
Жалдау бойынша ұзақ мерзімді міндеттемелер	25,758

Төменде жалдау міндеттемелерінің өзгерістері бойынша мәліметтер келтірілген:

	2019 г.
1 қаңтардағы ахуал бойынша	-
ХҚЕС (IFRS) 16 стандартын қолдану аясында жалдау бойынша міндеттемелерді тану (Қосымша 3)	41,419
Жалдау бойынша міндеттемелерді өтеу	(537)
Пайыздық шығындар (Қосымша 5)	850
Төленген пайыздар	(850)
31 желтоқсандағы ахуал бойынша	40,882

2019 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл іші жалдау бойынша міндеттемелердің ақша ағындары 1,387 мың теңгені құрады, соның ішінде 537 мың теңге ақшалай қаражаттың қозғалысы туралы жеке есепте қаржылық қызмет құрамында ұсынылған.

10. Кредиторлық берешек

	31 желтоқсан, 2019	31 желтоқсан, 2018
Marsh тобы	80,867	2,082
Басқасы	-	99
	80,867	2,181

11. Өзге міндеттемелер

	2019 жылғы 31 желтоқсан	2018 жылғы 31 желтоқсан
Өзге қаржы міндеттемелері:		
Аудит қызметтері бойынша берешек	10,752	11,312
Салық кеңесшілерінің қызметтері бойынша берешек	2,800	3,340
	13,552	14,652
Өзге қаржы емес міндеттемелер: Есептелген бонус	69,784	68,836
Демалыстар бойынша резерв	8,997	589
Алынған аванстар	-	442
	78,781	69,867
Өзге міндеттемелер жиыны	92,333	84,519

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Жеке Қаржы Есептілігіне Ескертулер (Жалғасы)
(басқасы көрсетілмесе, мың Қазақстандық теңгемен)

12. Жарғылық капитал

2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсанындағы ахуал бойынша Компанияның жарғылық капиталы бекітіліп, 202,000 мың теңге және 10,000 мың теңге сәйкесінше төленді. Компанияның жалғыз меншік иесі — Нидерландта тіркелген «Марш энд МакЛеннан Компаниз Сервисез Б.В.» компаниясы. 2019 жылы меншікті капиталға қатысты жаңа нормативтік талаптарды орындау мақсатында жалғыз қатысушыға Компанияға 2019 жылға дейін есептелген бөлінбеген пайданы 192,000 мың теңге мөлшерінде жарғылық капиталға аударуға рұқсат етілді.

2019 және 2018 жылдардағы 31 желтоқсанда аяқталған жылдарға Компания тиісінше 567,345 мың теңге және 704,500 мың теңге көлеміндегі дивидендтерді жариялады және төледі.

13. Шартты қаржы міндеттемелері

Күрделі қаржы шығындары бойынша міндеттемелер

2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсанындағы ахуал бойынша Компанияның күрделі қаржы шығындары бойынша елеулі міндеттемелері болған жоқ.

Сот қуынымдары

2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар ішінде Компанияға қуыным берілген жоқ. Басшылық Компанияға елеулі залал келмейді деп есептейді, сондықтан жеке қаржы есептілігінде резервтер қарастырылмаған.

Салық заңнамасы

Қазақстан Республикасының коммерциялық, атап айтқанда салық заңнамасында бірнеше түсіндірмесі болуы мүмкін ережелердің болуына байланысты. Сонымен қатар салық органдарының компания қызметінің мәселелері бойынша еркін пайымдау жасау тәжірибесіне байланысты қауіп бар. Салық органдары Басшылық тарапынан Компанияның қызметіне қатысты заңнаманы түсінуге негізделген қандай да бір нақты іс-әрекетті даулаған жағдайда, оның нәтижесі қосымша салық, айыппұл және өсімпұл төлемдеріне әкелуі мүмкін.

Компания Басшылығы барлық қажетті салықтық төлемдер жасалғанына сенімді, сондықтан жеке қаржы есептілігінде резервтер қарастырылмаған.

Салық органдарының салық кезеңі жабылғаннан кейін бес жыл ішінде салық төлемдерінің дұрыстығын тексеруге құқығы бар.

Операциялық орта

Қазақстан Республикасы сияқты дамушы елдердің нарықтары дамыған нарықтардан өзгешеленетін экономикалық, саяси, әлеуметтік, соттық және заңнамалық тәуекелдерге ұшырауы мүмкін. Қазақстан Республикасында бизнес жүргізуді реттеуші заңдар мен нормативтік актілер тез өзгертілуі мүмкін, оларды еркін түсіндіру мүмкіндігі бар. Қазақстан Республикасының болашақ даму бағыты негізінен мемлекеттің салықтық және ақшалай-кредиттік саясатына, қабылданатын заңдар мен нормативтік актілерге, сондай-ақ елдегі саяси жағдайдың өзгерістеріне байланысты.

Қазақстан Республикасы мұнай және газды үлкен көлемде өндіруші және экспорттаушы ел болғандықтан, әлемдік нарықтағы мұнай мен газ бағасының өзгерістері Қазақстан Республикасының экономикасына айрықша әсерін тигізеді. Сондай-ақ, экономиканың жай-күйіне мемлекеттің ірі инфрақұрылымдық жобаларға және елдің әлеуметтік-экономикалық дамуының әртүрлі бағдарламаларына шығындары әсер етеді.

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

**2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Жеке Қаржы Есептілігіне Ескертулер (Жалғасы)**
(басқасы көрсетілмесе, мың Қазақстандық теңгемен)

Сонымен қатар, 2020 жылдың басында жаңа коронавирус (COVID-19) бүкіл әлемде тез тарала бастады, бұл Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымының (ДДСҰ) 2020 жылдың наурызында пандемия жариялауына әкелді. Көптеген елдердің COVID-19 таралуын тежеу жөніндегі қабылдаған шаралары көптеген компаниялар үшін операциялық қиындықтарға алып келеді және әлемдік қаржы нарықтарына айтарлықтай әсер етеді. Жағдай жедел қарқынмен дамып келе жатқандықтан, COVID-19 экономиканың әртүрлі салаларындағы көптеген компаниялардың қызметіне айтарлықтай әсер етуі мүмкін, оның ішінде өндірісті тоқтата тұру немесе жабу, жеткізілім тізбегінің үзілуі, персонал карантині, сұраныстың төмендеуі және қаржыландыруды алу қиындықтарымен байланысты операциялардың үзілуімен шектелмейді. Сонымен қатар, Компания әлемдік экономикаға және негізгі қаржы нарықтарына теріс әсер етуі салдарынан COVID-19 одан да үлкен әсеріне тап болуы мүмкін. Компанияның қызметіне COVID-19-ның едәуір әсері көбінесе вирустың ғаламдық және қазақстандық экономикаға әсер ету ұзақтығына және таралуына байланысты болады.

Компания Басшылығы ағымдағы жағдайдың өзгерістерін бақылап отырады және жақын болашақта Компания бизнесінің тұрақтылығын сақтау және оны дамыту үшін дәл қазіргі жағдайларда қажет деп санайтын шараларды қолданады. Алайда Басшылық бағаның әрі қарай өзгеруін және оның Компанияның қаржы жағдайына тигізуі мүмкін әсерін дәл бағалай алмайды.

14. Байланысты тараптармен жасалатын операциялар

Байланысты тараптар немесе байланысты тараптармен жасалатын операциялар ХҚЕС (IAS) 24 «Байланысты тараптар туралы ақпаратты ашып көрсету» стандартында берілген анықтамаға сәйкес мыналарды қамтиды:

Директорлар мен негізгі басшылықтың басқа мүшелеріне сыйақы беру жолы төмендегідей:

	2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл		2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	
	Байланысты тараптармен жасалатын операциялар	Қаржы есептілігі баптарына сәйкес санат бойынша жиынтығы	Байланысты тараптармен жасалатын операциялар	Қаржы есептілігі баптарына сәйкес санат бойынша жиынтығы
Негізгі басқарушы персоналға сыйақы беру:	89,597	329,928	73,069	273,467
- қызметкерлердің еңбекақысы және басқа да қысқа мерзімді сыйақылары	89,597		73,069	

2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсанындағы ахуал бойынша байланысты тараптармен жасалатын Компания операциялары бойынша қалдықтар төменде берілген:

	2019 жылғы 31 желтоқсан		2018 жылғы 31 желтоқсан	
	Байланысты тараптармен баланстар	Қаржы есептілігі баптарына сәйкес санат бойынша жиынтығы	Байланысты тараптармен баланстар	Қаржы есептілігі баптарына сәйкес санат бойынша жиынтығы
Дебиторлық берешек	39,386	88,295	396,161	423,233
- жалпы бақылаудағы компаниялар	39,386		396,161	
Кредиторлық берешек	80,867	80,867	2,082	2,181
- жалпы бақылаудағы компаниялар	80,867		2,082	

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші Жеке Қаржы Есептілігіне Ескертулер (Жалғасы) (басқасы көрсетілмесе, мың Қазақстандық теңгемен)

2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдардың пайда мен залал және басқа да жиынтық табыс туралы жеке есебінде байланысты тараптармен жасалатын операциялар бойынша туындаған келесі сомалар көрсетілді:

	2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл		2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	
	Байланысты тараптармен жасалатын операциялар	Қаржы есептілігі баптарына сәйкес санат бойынша жиынтығы	Байланысты тараптармен жасалатын операциялар	Қаржы есептілігі баптарына сәйкес санат бойынша жиынтығы
Брокерлік қызметтер бойынша комиссиялық табыстар	706,056	951,495	747,715	1,075,646
- жалпы бақылаудағы компаниялар	706,056		747,715	
Басқа кірістер	13,104	13,615	-	-
- жалпы бақылаудағы компаниялар	13,104		-	
Еңбекақы бойынша шығындарды шегергендегі жалпы және әкімшілік шығындар	71,318	199,356	66,415	176,305
- бас компания	71,318		66,415	

15. Қаржы құралдарының әділ құны

Әділ құны активті сатудан алынуы тиіс болған немесе бағалау күні нарыққа қатысушылар арасындағы кәдімгі мәміле шеңберінде міндеттемелерді табыстау кезінде төленуі тиіс болған бағаны ескеріп анықталады. Басшылық қаржы активтері мен міндеттемелерінің әділ құны осы активтер мен міндеттемелердің қысқа мерзімділігіне байланысты шамамен олардың баланстық құнына сәйкес келеді деп санайды. Компанияның әділ құны бойынша қандай да бір қаржы активі мен міндеттемесі жоқ, сондықтан әділ құны иерархиясы берілмеген.

16. Капиталды басқару

Компания қарыз ақша мен капитал қатынасын оңтайландыру арқылы қатысушылардың пайдасын барынша арттыра отырып, жақын болашақта қызметін жалғастыру үшін капиталды басқарады.

Компания капиталының құрылымы төленген жарғы капиталы мен бөлінбеген пайда кіретін қатысушы капиталынан тұрады және ол қатысушы капиталындағы өзгерістер туралы жеке есепте ашып көрсетіледі.

Капитал құрылымын Компания Басшылығы жарты жылда бір рет қарайды. Осындай қарау кезінде Басшылық, әсіресе, капитал құнын және әр капитал класына байланысты тәуекелдерді талдайды. Басшылықтың ұсыныстары негізінде Компания бөлінген пайданы төлеу, жарғылық капиталды көбейту, қосымша қарыз ақша тарту немесе қолданыстағы кредиттерді өтеу арқылы капитал құрылымын түзетеді.

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Жеке Қаржы Есептілігіне Ескертулер (Жалғасы)
(басқасы көрсетілмесе, мың Қазақстандық теңгемен)

17. Тәуекелдерді басқару саясаты

Тәуекелдерді басқару Компания қызметінде маңызды рөл атқарады. Компанияның қызметіне тән негізгі тәуекелдерге мыналар жатады:

- Операциялық тәуекел;
- Кредиттік тәуекел;
- Өтімділік тәуекелі;
- Нарықтық тәуекел.

Әрекетті және тиімді тәуекелдерді басқару саясатын қамтамасыз ету үшін Компания негізгі мақсаты Компанияны бар тәуекелдерден қорғап, жоспарланған көрсеткіштерге жетуге мүмкіндік беру болып табылатын тәуекелдерді басқарудың негізгі принциптерін белгіледі. Берілген принциптерді Компания келесі тәуекелдерді басқарғанда пайдаланады:

Операциялық тәуекел

Компания жүйенің тиімсіздігі немесе ішкі процестердің, жүйелердің бұзылуы, адам факторының болуы немесе қандай да бір сыртқы жағымсыз фактордың әсері салдарынан залал шегу арқылы операциялық тәуекелге ұшырауы мүмкін.

Компанияның тәуекелдерді басқару саясаты тиісті шектеулер мен бақылауды белгілеу үшін осы тәуекелді айқындау және талдау ескерілетіндей әзірленген.

Кредиттік тәуекел

Компания оның ақшалай қаражат пен баламаларынан және дебиторлық берешектен басқа қаржы активтері болмауына байланысты кредиттік тәуекелге ұшырамайды.

Әрі қарай мойындалған халықаралық рейтингтік агенттікті немесе ішкі рейтингіні пайдаланып бағаланған 2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсанындағы ахуал бойынша кредиттік рейтингілерге сай Топтың қаржы активтерінің жіктелуі берілген:

	BBB	BBB-	Кредиттік рейтинг берілмеген	2019 жылғы 31 желтоқсан Жиынтығы
Ақшалай қаражат пен оның баламалары	-	524,284	-	524,284
Дебиторлық берешек	52,504	-	35,791	88,295
	BBB	BBB-	Кредиттік рейтинг берілмеген	2018 жылғы 31 желтоқсан Жиынтығы
Ақшалай қаражат пен оның баламалары	-	369,613	-	369,613
Дебиторлық берешек	398,136	12,523	12,574	423,233

Компанияның қызмет аясы жалпы алғанда қаржы құралдарына қатысты туындайтын кредиттік тәуекелге бейім. Компанияның кредиттік тәуекелі Қазақстан Республикасында шоғырланған.

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші Жеке Қаржы Есептілігіне Ескертулер (Жалғасы) (басқасы көрсетілмесе, мың Қазақстандық теңгемен)

Төмендегі кестеде құнсызданған активтердің, сондай-ақ мерзімі өткен берешектің туындау уақыты бойынша құнсыздану жіктелген құнсызданған активтердің және құнсызданбаған активтердің баланстық құны көрсетілген:

	Коллективтік негізде бағаланатын қаржы активтері					2019 жылғы 31 желтоқсан		
	Ағымдағы активтер	3 айға дейін	3–6 ай	6 ай – 1 жыл	1 жылдан астам	Құнсызданған қаржы активтері	Күтілетін кредиттік залалдар бойынша резерв	Жиынтығы
Ақшалай қаражат пен оның баламалары	524,284	-	-	-	-	-	-	524,284
Дебиторлық берешек	49,003	29,444	9,412	690	-	-	(254)	88,295
	Қаржы активтері, мерзімі өткен, бірақ құнсызданбаған					2018 жылғы 31 желтоқсан		
	Ағымдағы құнсызданбаған активтер	3 айға дейін	3–6 ай	6 ай – 1 жыл	1 жылдан астам	Құнсызданған қаржы активтері	Құнсызданудан болған залалға арналған резерв	Жиынтығы
Ақшалай қаражат пен оның баламалары	369,613	-	-	-	-	-	-	369,613
Дебиторлық берешек	295,671	93,269	15,653	778	19,179	658	(1,975)	423,233

Географиялық шоғырландыру

Компания заңнама нормаларындағы өзгерістерге байланысты тәуекелге бақылау жүргізеді және оның Компания қызметіне әсерін бағалайды. Бұл тәсіл Компанияға Қазақстан Республикасындағы инвестициялық климаттың өзгеруінен болуы мүмкін залалды барынша азайтуға мүмкіндік береді.

2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсанындағы ахуал бойынша Компанияның Қазақстаннан тыс дебиторлық берешегінің шоғырлануы тиісінше 59.2 % және 93.6 % құрады.

2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсанындағы ахуал бойынша Компанияның Қазақстаннан тыс кредиторлық берешегінің шоғырлануы тиісінше 100% және 95.5 %, құрады.

Компанияның дебиторлық және кредиторлық берешектен басқа барлық қаржы активтері мен міндеттемелері Қазақстанда орналасқан.

Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі — нақты төлеу мерзімі келгенде қаржы құралдарына байланысты міндеттемелерді өтеу үшін қаражат алу кезінде қиындықтар туындау тәуекелі.

2019 жылғы 31 желтоқсандағы ахуал бойынша қаржылық міндеттемелер 80,867 мың теңге сомасындағы қысқа мерзімді міндеттемелерден, 13,552 өзге қаржы міндеттемелерден және 12 айдан аз мерзімі 15,124 мың теңге сомасындағы жалдау міндеттемелерімен және бір жылдан үш жылға дейінгі мерзіммен 25,758 мың теңгеден тұрды.

2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша, қаржылық міндеттемелер 2,181 мың теңге мөлшеріндегі қысқа мерзімді міндеттемелерден және 14,562 өзге қаржы міндеттемелерден тұрды.

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші Жеке Қаржы Есептілігіне Ескертулер (Жалғасы) (басқасы көрсетілмесе, мың Қазақстандық теңгемен)

2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсанындағы ахуал бойынша Компанияның өтімділік тәуекелінің туындауына әкелуі мүмкін елеулі қаржы міндеттемелері болған жоқ.

Нарықтық тәуекел

Нарықтық тәуекелге пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелі, валюталық тәуекел және Компания ұшырауы мүмкін басқа да баға тәуекелдері кіреді. 2018 жылмен салыстырғанда 2019 жылы Компанияда осы тәуекелдердің құрамы мен оларды бағалау және басқару әдістерінде өзгерістер болған жоқ.

Компания қаражат тартпайтындықтан және пайыз есептелетін кредиттері болмағандықтан, пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекеліне ұшырамайды.

Компания Басшылығы Компания пайыздық мөлшерлеменің өзгеруі бойынша елеулі тәуекелге және ақша ағындарына қатысты тиісті тәуекелге ұшырамайды деп есептейді. Басшылық Компанияның қаржы қызметінің ағымдағы нәтижелерін бақылайды, пайыздық мөлшерлеменің өзгеруіне қатысты Компанияның осалдығын және оның Компания пайдасына әсерін бағалайды.

Валюталық тәуекел

Валюталық тәуекел валюталардың айырбас бағамының өзгеруіне байланысты қаржы құралы құнының өзгеру тәуекелін білдіреді. Компанияның қаржы жағдайы және ақша ағындары шетел валюталарының айырбас бағамының құбылуы әсеріне ұшырауға бейім.

Компания валюталық тәуекелді айырбас бағамының құбылуына және басқа да макроэкономикалық индикаторларға жүйелі түрде мониторинг жүргізу арқылы ашық валюталық позицияны қадағалау жолымен басқарады.

Компанияның валюталық тәуекелінің деңгейі туралы ақпарат төменде берілген:

	АҚШ доллары 1 АҚШ доллары = 382.59 теңге	Еуро 1 Еуро = 429.00 теңге	Фунт стерлинг 1 Фунт = 503.41 теңге	2019 жылғы 31 желтоқсан Барлығы	
ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ:					
Ақшалай қаражат пен оның баламалары	68,617	437,945	17,722	-	524,284
Дебиторлық берешек	35,791	36,961	15,543	-	88,295
ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІНІҢ ЖИЫНТЫҒЫ	104,408	474,906	33,265	-	612,579
ҚАРЖЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ:					
Кредиторлық берешек	-	26,840	4,326	49,701	80,867
Жалдау бойынша міндеттеме	40,882	-	-	-	40,882
Басқа қаржы міндеттемелер	13,552	-	-	-	13,552
ҚАРЖЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІНІҢ ЖИЫНТЫҒЫ	54,434	26,840	4,326	49,701	135,301
АШЫҚ БАЛАНСТЫҚ ПОЗИЦИЯ	49,974	448,066	28,939	(49,701)	477,278

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Жеке Қаржы Есептілігіне Ескертулер (Жалғасы)
(басқасы көрсетілмесе, мың Қазақстандық теңгемен)

	АҚШ доллары 1 АҚШ доллары = 384.20теңге	Еуро 1 Еуро = 439.37 теңге	Фунт стерлинг 1 Фунт = 448.13 теңге	2018 жылғы 31 желтоқсан Барлығы
	Теңге			
ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ:				
Ақшалай қаражат пен оның баламалары	369,613	-	-	369,613
Дебиторлық берешек	24,597	381,342	15,633	423,233
ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІНІҢ ЖИЫНТЫҒЫ	394,210	381,342	15,633	792,846
ҚАРЖЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ:				
Кредиторлық берешек	99	2,082	-	2,181
Басқа қаржы міндеттемелер	14,652	-	-	14,652
ҚАРЖЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІНІҢ ЖИЫНТЫҒЫ	14,751	2,082	-	16,833
АШЫҚ БАЛАНСТЫҚ ПОЗИЦИЯ	379,459	379,260	15,633	776,013

Валюталық тәуекелге сезімталдықты талдау

Төмендегі кестеде АҚШ доллары мен еуро бағамының теңгеге қатысты көтерілуі мен түсуіне Компания сезімталдығының талдауы берілген. Берілген сезімталдық деңгейі Компанияның негізгі басқарушы персоналы үшін валюталық тәуекелдер туралы есептер жасағанда Компания ішінде қолданылады және Компания басшылығының валюта бағамдарының ықтимал өзгерістерін бағалауы болып табылады. Сезімталдықты талдауда айырбастағанда 2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсанында +20/-20 %-ға өзгертілген бағамдар қолданылатын кезең соңында болған шетел валютасындағы сомалар ғана қамтылған.

	2019 жылғы 31 желтоқсан		2018 жылғы 31 желтоқсан	
	теңге/АҚШ доллары +20%	теңге/АҚШ доллары -20%	теңге/АҚШ доллары +20%	теңге/АҚШ доллары -20%
Пайдаға не залалға және қатысушы капиталына әсері	89,613	(89,613)	75,852	(75,852)
	2019 жылғы 31 желтоқсан	2018 жылғы 31 желтоқсан	2018 жылғы 31 желтоқсан	2018 жылғы 31 желтоқсан
	теңге/еуро +20%	теңге/еуро -20%	теңге/еуро +20%	теңге/еуро -20%
Пайдаға не залалға және қатысушы капиталына әсері	5,788	(5,788)	3,127	(3,127)

Баға тәуекелі

Компания үлестік құнды қағаздарға салынған қаржыға қатысты баға тәуекеліне ұшырамайды, себебі ол осы құралдармен сауда операцияларын жүргізбейді.

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

**2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Жеке Қаржы Есептілігіне Ескертулер (Жалғасы)**
(басқасы көрсетілмесе, мың Қазақстандық теңгемен)

18. ЕСЕПТІК КЕЗЕҢ АЯҚТАЛҒАННАН КЕЙІНГІ ОҚИҒАЛАР

Жалға алынған орын иесінің өзгеруіне байланысты басқарманың жалдау шарты 2020 жылы қаңтарда тоқтатылды және басшылық Компанияның нақты мекен-жайы өзгергенін хабарлады.

2020 жылғы наурызда мұнайдың әлемдік бағасы күрт 40% -ға төмендеді, бұл теңгенің негізгі валюталарға шұғыл құлдырауына әкелді.

2020 жылдың басында жаңа коронавирус (COVID-19) бүкіл әлемде тез тарала бастады, бұл Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымының (ДДСҰ) 2020 жылдың наурызында пандемия жариялауына әкелді. Көптеген елдердің COVID-19 таралуын тежеу жөніндегі қабылдаған шаралары көптеген компаниялар үшін операциялық қиындықтарға алып келеді және әлемдік қаржы нарықтарына айтарлықтай әсер етеді. Жағдай жедел қарқынмен дамып келе жатқандықтан, COVID-19 экономиканың әртүрлі салаларындағы көптеген компаниялардың қызметіне айтарлықтай әсер етуі мүмкін, оның ішінде өндірісті тоқтата тұру немесе жабу, жеткізілім тізбегінің үзілуі, персонал карантині, сұраныстың төмендеуі және қаржыландыруды алу қиындықтарымен байланысты операциялардың үзілуімен шектелмейді. Сонымен қатар, Компания әлемдік экономикаға және негізгі қаржы нарықтарына теріс әсер етуі салдарынан COVID-19 одан да үлкен әсеріне тап болуы мүмкін. Компанияның қызметіне COVID-19-ның едәуір әсері көбінесе вирустың ғаламдық және қазақстандық экономикаға әсер ету ұзақтығына және таралуына байланысты болады.